

Strategické plánování malých obcí na příkladu obce Zděchov

Bc. Tomáš Kocourek

Diplomová práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Tomáš KOCOUREK**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Strategické plánování malých obcí na příkladu obce
Zděchov**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Definujte metody práce a proveďte rešerši odborné literatury.

II. Praktická část

- Charakterizujte stav a úroveň strategických dokumentů v malých obcích okresu Vsetín s ohledem na možnosti čerpání finančních prostředků z národních a evropských zdrojů.
- Proveďte socioekonomickou analýzu obce Zděchov.
- Zpracujte strategii rozvoje obce Zděchov a zhodnoťte základní strategickou vizi a cíle.
- Navrhňte realizaci strategie prostřednictvím dílčích projektů.

Závěr

Rozsah práce: **cca 70**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- [1] LUKÁŠ, Z. Regionální a strukturální politika EU. 1. vyd. Praha: Grafické závody Hronov, 2000. 84 s. ISBN 80-238-5978-1.
[2] POTLUKA, O. a kolektiv. Průvodce strukturálními fondy Evropské unie. 1. vyd. Praha: IREAS, 2003. 198 s. ISBN 80-86684-02-4.
[3] REKTOŘÍK, J., ŠELEŠOVSKÝ, J. a kolektiv. Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. 140 s. ISBN 80-210-2126-8.
[4] SKOKAN, K. Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie. 1. vyd. Ostrava: Repronis Ostrava, 2003. 114 s. ISBN 80-7329-023-5.
[5] WOKOUN, R. Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Praha, 2008. 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **29. března 2010**
Termín odevzdání diplomové práce: **3. května 2010**

Ve Zlíně dne 29. března 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

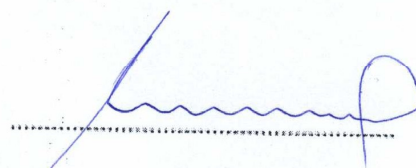
prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 3.5.2010

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.

(1) Vysoká škola neradařlečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledek obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě

pracovnítější vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výtisky, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, ušije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vědného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato diplomová práce hodnotí strategické plánování malých obcí na příkladu obce Zděchov. Zaměřuje se především na obec Zděchov a na základě provedené socioekonomické analýzy stanovuje její strategickou vizi a cíle. Teoretická část vysvětluje použitou metodologii a základní pojmy, věnuje se rešerši odborné literatury a popisuje základní legislativní milníky na cestě k současné podobě regionální politiky v České republice. Praktická část je tvořena zhodnocením stavu strategických dokumentů v obcích okresu Vsetín, socioekonomickou analýzou obce a na základě provedené SWOT analýzy je stanovena strategická vize a cíle rozvoje. Realizace strategie rozvoje obce Zděchov je možná prostřednictvím dílčích projektů, u kterých je navržen i možný finanční zdroj pro získání dotačních prostředků.

Klíčová slova: dotazník, SWOT analýza, obec, regionální rozvoj, program, analýza, strategické cíle, projekt.

ABSTRACT

This thesis evaluates the small communities' strategic planning, in the community Zděchov example. It is focused mainly on community Zděchov and based on the done socio-economic analysis it sets out its strategic vision and goals. The theoretical part explains the used methodology and the basic concepts, deals with the literature search and describes the fundamental legislative milestones on the path to the current form of regional policy in the Czech Republic. The practical part consists of evaluating the state of strategic documents in the communities of the district Vsetín and the socio-economic analysis and on the basis of the SWOT analysis it is set the strategic vision and the development objectives. The development strategy implementation of the community Zděchov is possible through the sub-projects, which contain the proposal of the possible financing source for the grant funds obtaining.

Keywords: questionnaire, SWOT analysis, community, regional development, program, analysis, strategic objectives, the project.

Děkuji vedoucímu diplomové práce RNDr. Oldřichu Hájkovi Ph.D. za metodické vedení práce a vstřícný přístup.

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použité literatury.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 CÍLE A METODY PRÁCE	13
1.1 METODOLOGIE	13
1.1.1 Pozorování.....	13
1.1.2 Dotazník	14
1.1.3 Rozhovor.....	17
1.1.4 Studium dokumentů	17
1.1.5 SWOT analýza	18
2 DEFINICE REGIONÁLNÍ POLITIKY – REŠERŠE ODBORNÉ LITERATURY	21
3 ZÁKLDNÍ POJMY	24
3.1 OBEC	24
3.2 FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ	27
3.2.1 Rozpočtový výhled	28
3.2.2 Rozpočet obce	29
3.2.3 Strategické dokumenty obcí a měst	29
4 LEGISLATIVNÍ MILNÍKY NA CESTĚ K SOUČASNÉ PODOBĚ REGIONÁLNÍ POLITIKY V ČR	34
4.1 LEGISLATIVNÍ RÁMEC REGIONÁLNÍ POLITIKY ČR.....	34
4.2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC REGIONÁLNÍ POLITIKY EU	35
4.3 STRATEGICKÉ DOKUMENTY NA EVROPSKÉ A NÁRODNÍ ÚROVNI.....	35
4.4 REGIONÁLNÍ STRUKTURA ČESKÉ REPUBLIKY	36
5 MOŽNOSTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	38
II PRAKTICKÁ ČÁST	43
6 ÚROVEŇ STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ V MALÝCH OBCÍCH OKRESU VSETÍN	44
7 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	47
8 SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA OBCE ZDĚCHOV	49
8.1 CHARAKTERISTIKA OBCE ZDĚCHOV	49
8.1.1 Geografická poloha obce.....	49
8.1.2 Historie obce.....	50
8.1.3 Obecní samospráva	50
8.2 DEMOGRAFICKÁ A SOCIÁLNÍ CHARAKTERISTIKA OBCE	52
8.3 EKONOMICKÉ UKAZATELE OBCE ZDĚCHOV	54
8.3.1 Míra nezaměstnanosti a její předpokládaný vývoj.....	54
8.3.2 Podnikatelské subjekty	55
8.3.3 Hospodaření obce	56

8.4	OBČANSKÁ VYBAVENOST OBCE ZDĚCHOV	57
8.4.1	Technická vybavenost obce	57
8.4.2	Dopravní infrastruktura	59
8.4.3	Domovní a bytový fond v obci	60
8.5	CESTOVNÍ RUCH V OBCI ZDĚCHOV	61
8.5.1	Životní prostředí	61
8.5.2	Cyklistická infrastruktura	62
9	SWOT ANALÝZA	64
9.1	SILNÉ STRÁNKY	64
9.2	SLABÉ STRÁNKY	64
9.3	PŘÍLEŽITOSTI	65
9.4	HROZBY	65
10	STRATEGICKÁ VIZE OBCE ZDĚCHOV	67
10.1	STRATEGICKÉ CÍLE	67
10.1.1	Dobudování technické infrastruktury a infrastruktury pro cestovní ruch	67
10.1.2	Zajištění kvalitní občanské vybavenosti, přiměřené nabídky služeb a dostatečných možností trávení volného času	69
10.1.3	Ochrana a rozvoj venkovské krajiny a urbánních hodnot obce	70
10.1.4	Ochrana životního prostředí	70
10.1.5	Posilování identity a soudržnosti obyvatel	71
10.1.6	Zajištění finančních prostředků na realizaci strategických záměrů obce	71
11	NÁVRHY REALIZACE STRATEGIE PROSTŘEDNICTVÍM DÍLČÍCH PROJEKTŮ	72
	ZÁVĚR	78
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	80
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	83
	SEZNAM OBRÁZKŮ	84
	SEZNAM TABULEK	85
	SEZNAM GRAFŮ	86
	SEZNAM PŘÍLOH	87

ÚVOD

Česká republika spolu s ostatními členskými státy Evropské unie již dva roky mají možnost čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů. Je to obrovská příležitost, která se již nebude opakovat, a proto je nanejvýš důležité snažit se čerpat unijní prostředky na smysluplné projekty, které jednoznačně přispějí k rozvoji obcí a měst. Současné programovací období je zkrátka prvním a zároveň posledním sedmiletým obdobím, kdy ČR bude mít tak širokou možnost k využívání strukturálních fondů EU. Dosavadní praxe ukazuje, jak důležitá je existence strategických dokumentů pro rozhodování obcí a měst při hledání správných dotačních titulů na realizaci svých rozvojových záměrů. Rizikem však může být malá absorpční kapacita především u malých obcí v oblasti právě existence, či spíše neexistence strategických dokumentů a nedostatečného lidského a finančního potenciálu. Tématem této diplomové práce je úroveň strategického plánování malých obcí na příkladu obce Zděchov s ohledem na využívání prostředků Evropské unie. Tato práce by tak měla završit mé několikaleté úsilí o vytvoření strategického plánu obce Zděchov, což bude obrovský přínos pro mou vlastní práci starosty, členy zastupitelstva a pro další rozvoj obce. Na příkladu obce Zděchov chci provést socioekonomickou analýzu obce, navrhnout strategické cíle rozvoje a prostřednictvím zcela konkrétních dílčích projektů nastínit realizaci této strategie.

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Úvodní část práce je věnována použité metodologii, rešerši odborné literatury ohledně definice regionální politiky a základním pojmům, kde zvlášť popisují základní strategické dokumenty na úrovni obcí a měst. Pro správné pochopení problematiky je jistě důležité představit legislativní milníky na cestě k současné podobě regionální politiky v ČR a její institucionální rámec. Konec teoretické části je věnován strategickým dokumentům na evropské, národní i regionální úrovni.

Praktickou část zahajuje provedené dotazníkové šetření mezi obcemi a městy okresu Vsetín ohledně vybavenosti strategickými dokumenty a základní přehled stěžejních zdrojů pro čerpání finančních prostředků. Další část analyzuje formou socioekonomického průzkumu současný stav samotné obce Zděchov. Analýza sleduje všechny zásadní ukazatele – přírodní charakter území, lidské zdroje, trh práce a zaměstnanost, infrastrukturu a cestovní ruch. Všechny výše získané poznatky jsou použity pro zpracování SWOT analýzy, jejíž výstupy jsou základem pro nastavení základních směrů rozvoje. Poslední část práce je zcela praktická. Pokusím se zde stanovit strategickou vizi, strategii a strategické cíle obce. K jejich

realizaci je však potřeba rozpracovat tyto cíle na jednotlivá opatření a příslušné aktivity, a navrhnout realizaci aktivit formou dílčích projektů.

Téma práce jsem si vybral hned z několika důvodů - v komunálních volbách v listopadu 2006 jsem se stal starostou své rodné obce Zděchov a v současné době zastávám post předsedy Místní akční skupiny Valašsko - Horní Vsacko. Před nastoupením do úřadu starosty obce Zděchov jsem pracoval na Městském úřadě ve Vsetíně a Okresním úřadě ve Vsetíně. Na obou uvedených úřadech jsem zastával post blízky problematice regionálního rozvoje. Proto mám k dispozici velké množství informací a údajů, které transformuji do této práce, a nemusím se odkazovat na zdroje. Věřím, že tato práce napomůže k tomu, aby byla nejenom má rodná obec, ale celá oblast okresu Vsetín úspěšným regionem v čerpání finančních prostředků z národních a evropských zdrojů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CÍLE A METODY PRÁCE

Cílem práce je zhodnotit úroveň strategických dokumentů menších obcí okresu Vsetín ve vazbě na absorpční kapacitu pro čerpání finančních prostředků z krajských, národních a evropských programů, na příkladu obce Zděchov. Zcela konkrétním výstupem tak bude zpracována strategie rozvoje obce Zděchov, která bude vycházet ze socioekonomické analýzy a její realizace bude navržena prostřednictvím dílčích projektů a záměrů. Pro lepší pochopení a přijetí strategie ze strany vedení obce i samotných obyvatel obce bude realizace výše uvedených konkrétních dílčích projektů vyjádřena s odkazem na vhodný dotační titul s možností čerpání dotací.

1.1 Metodologie

Cíle mé práce představené v úvodu budu naplňovat prostřednictvím níže uvedených metod. Metodologie je v podstatě teorií, souhrnem metod, které jsou zaměřeny k poznání skutečnosti a jejích změn. Metody se vyvíjely od počátku vzniku věd a vyvíjejí se doposud. Současná věda respektuje metodologický pluralismus, tj. paralelní koexistenci různých metod. Mezi základní techniky sběru dat v terénu patří rozhovor a dotazník, při kterých jsou zjišťovány údaje prostřednictvím subjektivní výpovědi zkoumaných osob. Dále je to pozorování, při kterém jsou sledovány elementární jevy anebo jejich ukazatelé přímým vnímáním. K těmto dvěma základním skupinám technik přistupuje ještě třetí, dosti specifická technika, studium dokumentů.

1.1.1 Pozorování

Je sociologická výzkumná technika, kterou získáváme poznatky o okolním světě, tj. o sociální realitě a jejím prostředí pomocí smyslových orgánů. Nezbytným předpokladem je požadavek, aby se výzkumník osvobodil od vztahů sociálních, rasových, náboženských, národnostních, aby byl schopen objektivně pozorovat jevy sociální reality. Samotné pozorování můžeme dělit na nestandardizované a standardizované. Další dělení pozorování je skryté a zjevné. Při pozorování se využívají různé mechanické prostředky.

Nestandardizované pozorování

Nestandardizované pozorování je takové pozorování, při kterém je určen pouze cíl; jinak má pozorovatel volnost rozhodovat o průběhu pozorování i o jeho hlediscích. Je to pozoro-

rování, které je tedy poměrně málo formalizováno. Dále je pozorování vysoce závislé na psychických vlastnostech osobnosti výzkumného pracovníka, na jeho schopnostech, okamžité kondici atd. Proto zajištění dostatečně kvalifikovaných pozorovatelů nebude pravděpodobně nikdy příliš snadným úkolem. [1]

Standardizované pozorování

Standardizované pozorování je vysoce formalizovanou technikou sběru dat. Při standardizovaném pozorování je projektem výzkumu, respektive konkrétněji plánem pozorování, striktně určeno, co má pozorovatel sledovat. Jsou přesně vypočítány a definovány elementární jevy, které má pozorovatel sledovat. Také jsou určeny kategorie, do kterých pozorovatel zařadí to, co pozoroval. Závazně je určen způsob i okolnosti pozorování, způsob kategorizace i záznamu a bývá i určeno chování pozorovatele. Smyslem takového vysokého stupně formalizování je zajistit, aby různí pozorovatelé při pozorování téhož jevu dospěli k souhlasným výsledkům. Zajistit tedy reliabilitu pozorování. To předurčuje použití standardizovaného pozorování pro kvantitativní šetření. [9]

Skryté pozorování

Skryté pozorování může být formou zúčastněného pozorování, tak i nepřímého (přes jednocestné zrcadlo, kamerami v reálném čase). Při skrytém zúčastněném pozorování nejsou ostatní účastníci výzkumu informováni o tom, že jsou v rámci nějakého výzkumu pozorováni. Výzkumník si vyhledá svou roli a místo ve skupině a chová se, jako by byl jedním z nich. Výhodou je, že se účastníci chovají přirozeně (omezena reaktivita zkoumaných osob). Nevýhodou jsou problematická řešení etických otázek. [10]

Zjevné pozorování

U zjevného pozorování účastníci na straně objektu vědí, že jsou pozorováni (např. pracovník školské inspekce, který kontroluje průběh vyučování na základní škole).

1.1.2 Dotazník

Dotazník je nejrozšířenější technikou k získávání informací v tradiční sociologii. Jeho použití je zdánlivě nenáročné, nejlevnější, snadno obsáhne velký okruh osob. Nenahraditelnou pomůckou je dotazník v případě, kdy je třeba získaný materiál podrobit kvantitativní analýze. Výsledky výzkumu jsou závislé na správné obsahové i formální stavbě dotazníku.

Mezi základní funkce dotazníku patří:

- důležité místo ve společenském výzkumu,
- používán zejména tam, kde se jedná o shromáždění relativně jednoduchých údajů od velkého množství lidí,
- odráží však vždy jen určitou omezenou část objektivní reality,
- při komplexních výzkumech je třeba dotazník spojit se souborem ostatních technik.

Mezi základní výhody dotazníku patří:

- relativně málo nákladný,
- časově málo náročný,
- nenáročný na počet výzkumných pracovníků,
- nenáročný na přípravu pracovníků, kteří s ním pak pracují v terénu (opak rozhovoru).

Typy dotazníkového šetření - podle toho, jakým způsobem je dotazník koncipován, rozlišujeme šetření jednorázové - dotazník použit jen jednou, např. při výzkumu nějakého jednoduchého, nepřiliš složitého problému, dále pak šetření periodické - opětovný návrat ke zkoumanému jevu po určitém časovém odstupu - zachycení jeho dynamiky (př. výzkum volného času), je náročné, musí být dobře připraveno, jedná se o neanonymní šetření. Nej-používanějším typem dotazníkového šetření je šetření anonymní - zaručuje kvalitnější výpovědi respondentů, možnost zasahovat hlouběji např. do intimních oblastí respondentů, šetření neanonymní - u tzv. panelových souborů – soubor lidí, u kterých výzkum několikrát opakujeme. Předpokládá vedení kartotéky členů panelu, registraci odpovědí v jednotlivých fázích => vývoj mínění a postojů Všeobecné zásady konstrukce dotazníku – všeobecné zásady stavby dotazníku se shodují se všeobecnými zásadami vědeckého procesu poznání.

Správné vytyčení problému – problém, který chceme dotazníkem zkoumat, musíme rozložit na jednotlivé otázky. Podmínkou správného pochopení výzkumného problému v dotazníku je přeměna všeobecného úsudku neboli výchozí hypotézy na konkrétní otázky. Otázky musí používat jednoznačných termínů a musí být důležité k zodpovězení vytyčeného všeobecného problému.

Znalost prostředí a problému – v době, kdy výzkumník začne s konstruováním dotazníku, by měl už mít obšírné znalosti o sledovaném problému a rovněž o prostředí, v němž se výzkum uskuteční. Dotazník by měl být co nejvýstižnější a co nejkratší, zaměřený na podstatu sledovaného problému.

Účelnost otázek – v dotazníku mají být jen otázky bezprostředně spojené s hlavním tématem výzkumu, otázky úvodní, pomocné a filtrační. Je nutné mít neustále na zřeteli, že každá otázka musí vyplynout z určité hypotézy a musí sloužit splnění hlavního cíle.

Počáteční etapy konstruování dotazníku – celá procedura vyžaduje přípravné práce – formulování problému, studium literatury, seznámení se se zkoumaným problémem a prostředím v němž bude studován. Vhodné je formulovat na základě hypotéz tzv. elementární jevy, tj. pojmy vyjadřující určitý problém (př. spokojenost s bydlením) a indikátory (př. věk).

Typy otázek a jejich použití - otázkou je, který typ otázek použít. Otázky v průběhu výzkumu jsou neměnné, jsou jednou pro vždy dány, a proto záleží na jejich formulaci.

- 1) Otevřené – (volné, neřízené, nestandardizované)
- 2) Zavřené – (standardizované, řízené, připravené, s nucenou volbou)

Dotazník, podobně jako jiné vyšetřovací metody, je nutno kombinovat s ostatními metodami, aby naše závěry podaly co nejexaktnější globální obraz osobnosti. Metody dotazníku jsou použity ke zjišťování zkušeností, úspěchů i neúspěchů, sebehodnocení, konfliktů, perspektiv, hodnotového systému, zájmů, preferencí atd. a k ověření některých údajů. Některá data uvedená v dotazníku je nutno si ověřit nebo doplňovat rozhovorem. Při sestavování dotazníku je nutno dbát na to, aby byl srozumitelný a neobsahoval sugestivní otázky. Před definitivní formulací otázek je vhodné předběžné ověření dotazníku na menším počtu osob. Při rozesílání dotazníku při hromadném průzkumu počítáme s tím, že se nám všechny dotazníky nevrátí, a proto je rozesíláme ve dvojnásobném počtu, než je nutno k vlastnímu zkoumání. Zkoumané osoby mohou při vyplňování dotazníku více zvažovat své odpovědi; nejsou pod tlakem nutnosti okamžité odpovědi, jako je tomu při aplikaci metody rozhovoru. Jak při rozhovoru, tak i dotazníkem se zjišťují, jak fakta tvrdá (např. nacionalie, pohlaví, věk, povolání), tak fakta měkká (např. názory, zkušenosti, zájmy, postoje, hodnotový systém, prožitky, představy, přání, potřeby). Výsledky metody dotazníku jsou často značně

zkresleny velkou vnitřní korekcí, autocenzurou některých zkoumaných osob, které usilují odpovídat ve shodě s tzv. sociální žádoucností, tedy adaptivně, nikoliv expresivně.

1.1.3 Rozhovor

Rozhovor je technikou shromažďování materiálu, spočívající v bezprostředním rozhovoru výzkumníka se zkoumaným člověkem. Je to ucelená soustava ústního jednání mezi dotazovatelem a dotazovaným, v němž výzkumník získává informace prostřednictvím otázek, směřujících ke zjištění skutečností vztahujících se ke zkoumané společenské realitě. Rozlišujeme základní typy rozhovorů: standardizovaný (formalizovaný, kategorizovaný) a rozhovor nestandardizovaný (volný). Bereme-li v úvahu společenskou úlohu výzkumníka, pak hovoříme o rozhovoru: zjevném (otevřený), zjevném neformálním skrytém.

Důležitý je fakt, že někteří lidé se raději a lépe vyjadřují ústně. Proto je v těchto případech výhodnější použít techniky rozhovoru. Podobně je tomu v situacích, ve kterých je potřeba získat důvěru dotazovaného, např. týká-li se rozhovor různých intimních činností, třeba sexuálního chování, apod. Nejčastěji se rozhovor provádí jako standardizovaný, neboli připravený. V této podobě se nejvíce blíží dotazníku, nebo jako nestandardizovaný. [1]

1.1.4 Studium dokumentů

Využití dokumentů, které vznikly mimo rámec dané výzkumné akce a většinou vůbec bez výzkumných záměrů, nepatří mezi základní techniky terénního sběru dat. Sběr dat byl proveden již dříve, a při vlastním výzkumu se jedná už jen o sekundární zpracování tohoto materiálu. V podstatě se setkáváme s dokumenty trojího typu. Prvním typem jsou dokumenty, které vznikly se záměrem shromáždit určité údaje (např. úřední statistické dokumenty, úřední výkazy, soudní akta, zápisy ze schůzí apod.). Druhým typem jsou osobní dokumenty (deníky, dopisy apod.), které vznikly převážně z iniciativy svého autora, a ve kterých zpravidla vypovídá o svých zážitcích, názorech, postojích apod. Třetím typem jsou jiná hmotně fixovaná sdělení, jejichž úkolem nebylo především zachování, ale hromadné předávání informace (sem patří např. novinové a časopisecké zprávy a články, ale i knihy („fiction“ i „nonfiction“), filmy, záznamy rozhlasového vysílání apod.). Konečně by sem bylo možno zařadit některé výtvořiny materiální kultury. [2]

1.1.5 SWOT analýza

Tato moderní metoda je v evropských podmínkách již běžně používána v oblasti státní správy a územní samosprávy v regionálním rozvoji a plánování a je také součástí metodiky orgánů EU pro zpracování strategických dokumentů. SWOT analýza je zkratka čtyř anglických slov Strengths (silná stránka, klady, přednosti daného území) – Weaknesses (slabé stránky, zápory, nedostatky, limity, nerovnováhy) - Opportunities (příležitosti, možnosti rozvoje a šance ovlivněné a podmíněné zvnějšku) - Threats (rizika, hrozby, potenciální ohrožení přicházející zvenku). Podstatou této metody je odhalení a současně vzájemné porovnání vnitřních silných a slabých stránek zkoumaného objektu a možností a hrozeb, které na něj působí zvenčí. Smysl SWOT analýzy přitom samozřejmě spočívá v akceptování silných stránek a odstraňování (nebo alespoň omezování) stránek slabých, čímž se zvyšuje pravděpodobnost budoucí realizace příhodných možností a naopak se omezuje dopad takto pojmenovaných hrozeb. [3]

Analýza SWOT bývá často považována za strategii k dosažení cíle. Tento závěr je však mylný, protože analýza je pouze popisem stavů, na jejichž zhodnocení lze strategický postup stanovit. Umožňuje zvolit vhodnou strategii pro dosažení cíle. **Ukazuje priority postupu a s využitím řízení rizik umožňuje použít standardní postupy i stanovit mimořádná opatření usnadňující dosažení cíle.** Pomocí správně nastavených kritérií pak umožňuje objektivně vyhodnocovat průběžné výsledky.

Silné a slabé stránky (S a W) představují tzv. misi týkající se interních, tj. v území se vyskytujících faktorů, čili jde o situační analýzu vnitřních podmínek zkoumaného regionu. Příležitosti a hrozby (O a T) potom představují tzv. vizi a představují výčet pravděpodobných externích faktorů, tzn. jde o jakousi odbornou „spekulaci“ na téma, k jakým pozitivním či negativním změnám by mohlo v území dojít pod vlivem skutečností působících na dané území zvnějšku. Položky „S+O“ pak představují rozvojové faktory regionu, které je třeba dále podporovat a „W+T“ faktory problémové, které by měly být primárně řešeny a jejichž negativní dopad na rozvoj regionu by měl být eliminován.

Do výše uvedeného schématu jsou zařazovány heslovité, maximálně jednovětné výroky, které mohou být seřazeny jak tématicky, tak současně i z hlediska priorit. Počet uvedených faktorů S, W, O, T není fakticky ničím početně omezen, závisí jen na složitosti problému, úvaze a vůli zpracovatelů. Mezi interní faktory zpravidla patří poloha, fyzickogeografické a

přírodní podmínky, obyvatelstvo z hlediska věku a vzdělanosti, popř. zdravotního stavu, klíčová odvětví místní ekonomiky (průmysl, služby, cestovní ruch), trh práce a podnikatelské prostředí, technická a dopravní infrastruktura, ekologická situace, sociální infrastruktura a občanská vybavenost, turistika a existující kulturní nebo jiné atraktivity regionálního, popř. národního významu, mezinárodní vazby regionu. Mezi externí faktory pak mohou patřit změny zákonů, ekonomické změny na národní a mezinárodní úrovni, sociální, demografické a politické změny, integrační tendence, nové energetické či surovinové zdroje, změny významu jednotlivých sektorů národního hospodářství (zemědělství, těžký průmysl, terciér a kvartér), nové propojení území dálniční sítí či rychlostními železnicemi, klesající průměrná velikost podniků a rostoucí mobilita firem, vstupy nebo i „odchody“ zahraničního kapitálu, rostoucí význam čistého a zdravého životního prostředí apod.

Za schématem obvykle následuje doprovodný podrobnější verbální komentář k nejvíce jednoznačným či nejproblémovějším položkám. Konkrétní postup při vytváření SWOT analýzy spočívá v tom, že za přesně vymezenou územní jednotku jsou nejprve shromažďována potřebná data (kvantitativní i kvalitativní ukazatele) z výše naznačených oblastí. Do SWOT analýzy lze zařazovat i výsledky sociologických šetření např. názorů místních podnikatelů, názorů lokální elity apod.

Dalším krokem, který by měl následovat je určitá relativizace, resp. komparace získaných údajů tak, aby bylo možné objektivně rozhodnout, co je silnou a co slabou stránkou území. Komparaci lze provádět pomocí srovnání se „srovnatelnou“ územní jednotkou, přičemž je třeba uvažovat srovnatelnost jak z hlediska populační velikosti, významnosti, atraktivnosti, hospodářského zaměření, tak i z hlediska historického vývoje či geografické polohy. Jinou možností je komparace získaných údajů s analogickými hodnotami v nadřazené jednotce (region, kraj, ČR). Méně užívaným postupem je srovnání s analogickými hodnotami z minulosti (pak lze rozpoznat stagnaci, dynamiku vývoje jednotlivých ukazatelů i výhledy do budoucna). Tímto způsobem lze relativně objektivně odlišit příznivé a nepříznivé skutečnosti v území, jednotlivým faktorům lze pak navíc přiřazovat i subjektivní váhy (1-5, kde „1“ označuje faktor s minimálním významem pro území a „5“ faktor s maximální významností (v pozitivním či negativním smyslu). Výsledkem je pak konkrétní identifikace silných a slabých stránek zkoumaného území. Takto vyhodnocené silné a slabé stránky se pak stávají základem pro stanovení strategie a priorit dalšího rozvoje, tj. podpora silných a eliminace slabých stránek. Protože jde o metodu poměrně značně rozšířenou, lze se setkat i s

některými jejími modifikacemi či specifickými aplikacemi. Kromě úplné, komplexní SWOT analýzy, jež se vyskytuje v rámci strategických programů rozvoje měst, obcí a regionů, se lze často setkat i s variantami sektorovými (v rámci jednoho odvětví, jedné tematiky), variantou zúženou (např. pro malé obce, pro něž by úplná varianta byla příliš pracná a příliš finančně nákladná) nebo i s variantou rozšířenou (v případě velkých měst jde o možnost doplnění určitých směrů rozvoje, možnost podrobnějšího pohledu na kritické oblasti města jako např. městská doprava, konkurenceschopnost a image města, podmínky pro podnikání atd.). Metoda SWOT analýzy, jakkoli je doporučována, propagována a vyžadována, není jedinou možnou a bezchybnou metodou geografické syntézy a zcela jistě ani příliš jednoduchým přístupem regionální analýzy. [12]

2 DEFINICE REGIONÁLNÍ POLITIKY – REŠERŠE ODBORNÉ LITERATURY

Přestože vznik regionální politiky se datuje do 30. let 20. století, do současnosti nedošlo v teorii ani v praxi k rámcovému sjednocení názorů na obsahové vymezení tohoto pojmu, které by mělo relativně universální platnost. Navzdory řadě definic pojmu regionální politika v současnosti neexistuje žádná obecně uznávaná definice. Uvedu tedy několik základních, které nejlépe vystihují podstatu a účel regionální politiky:

Výkladový slovník „Dictionary of Human Geography“ definuje regionální politiku jako „součást státní politiky, ovlivňující rozmístění hlavních ekonomických zdrojů a aktivit na celém území státu nebo v jeho části. Regionální politika zahrnuje opatření napomáhající jednak růstu stupně ekonomické aktivity v území, kde je vysoká nezaměstnanost a malé naděje na přirozený ekonomický růst, a na druhé straně opatření sloužící kontrole ekonomických aktivit v územích s nadměrným růstem.“

V knize „Regional Policy: A European Approach“ je uvedena následující definice: „Regionální politika představuje všechny veřejné intervence vedoucí ke zlepšení geografického rozdělení ekonomických činností, respektive se pokouší napravit určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky ve smyslu dosažení dvou vzájemně závislých cílů: ekonomického růstu a zlepšení sociálního rozdělení ekonomických efektů.“

Učební text „**Základy prostorové ekonomiky**“ charakterizuje regionální politiku jako soubor opatření a nástrojů, pomocí kterých má dojít ke zmírnění nebo odstranění rozdílů v ekonomickém rozvoji dílčích regionů“. [3]

Další definice konstatuje, že **regionální politika** představuje všechny veřejné intervence, které vedou ke zlepšování geografického rozdělení ekonomických činností, resp. které se pokoušejí napravit určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky pro dosažení dvou vzájemně závislých cílů – ekonomického růstu a zlepšení sociálního rozdělení ekonomických efektů (Vanhove, Klaassen, 1987).

Je to součást státní politiky, která ovlivňuje rozmístění hlavních ekonomických zdrojů a aktivit na celém území státu nebo v jeho části. Zahrnuje opatření napomáhající na jedné straně růstu stupně ekonomické aktivity na území, kde je vysoká nezaměstnanost a malá

naděje na přirozený ekonomický růst, a na druhé straně opatření sloužící kontrole ekonomických aktivit na územích s nadměrným růstem (Goodall, 1987).

Regionální politika je součástí hospodářské politiky, což představuje činnost státu zaměřenou na ovlivňování vývoje veřejných věcí bez ohledu na to, kdo ji uskutečňuje. Lze tudíž konstatovat, že hospodářská politika představuje specifické aktivity, které řeší meziregionální nerovnováhu a disproporce uvnitř regionu. Regionální politika je tedy cílevědomá činnost působení státní správy a samosprávy (na úrovni centrální, regionální a lokální) na dynamiku a strukturu rozvoje regionů a na změny v podmínkách a struktuře prostorového uspořádání národního hospodářství. Je součástí makroekonomické hospodářské politiky státu a realizuje se v úzké součinnosti s odvětvovými politikami – strukturální a urbanistickou (Kern, 1998).

Regionální politika představuje všechny veřejné přímé i nepřímé intervence státu, regionu, obcí a měst, vedoucí k lepšímu prostorovému rozdělení ekonomických i mimoekonomických činností. Lze v ní vidět snahu korigovat určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky ve smyslu dosažení dvou vzájemně závislých cílů, jimiž je ekonomický růst a zlepšení sociálního rozdělení (Adamčík, 1998).

Regionální politikou rozumíme ovlivňování hospodářských procesů v územních částech státu anebo většího ekonomického procesu prostřednictvím veřejného sektoru. Autor uvádí, že podle této definice je regionální politika identická s regionální hospodářskou politikou (oba uvedené pojmy jsou synonyma). Regionální politika se snaží ovlivňovat většinou rozvoj velkých hospodářských celků určitého státu, přesto však nejdůležitějšími účastníky jsou tradičně národní státy a příslušná resortní ministerstva (Maier, Tödting, 1998).

Regionální politika jako součást hospodářské politiky zahrnuje veškeré kroky a opatření, které byly uvědoměle přijaty se zřetelem na jejich prostorové účinky. Jde tedy o souhrn hospodářsko - politických zásad a opatření mající za cíl ovlivňovat prostorovou strukturu regionů a jejich ekonomických aktivit (Strategie regionálního rozvoje ČR, 2000).

Skokan níže uvedenou Lacinovu definici ještě rozšiřuje a tvrdí, že tyto instituce musí být zaměřeny na stanovení hlavních směrů a strategických cílů v regionálním rozvoji a měly by vytvářet metody, postupy a zdroje pro jejich realizaci (Skokan, 2004).

Soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích ke snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů (Žák, 2002).

Regionální politiku je možné charakterizovat z makroekonomického pohledu jako koncepční a výkonnou činnost státu a jeho regionálních správních orgánů (Lacina, Obršalová, Stejskal, 2005).

Regionální politika představuje soubor intervencí, zaměřených podle konkrétní situace státu a jeho regionů a podle očekávaných vývojových tendencí na podporu opatření vedoucích k růstu ekonomických aktivit a lepšímu územnímu rozložení v území a k rozvoji infrastruktury. Základní podmínkou je jasné definování priorit a koncentrace prostředků na tyto priority. Jejím významným cílem je konvergence regionů v rámci určitého územního celku a klíčovým znakem je její selektivnost, to znamená diferenciaci zaměření intervencí na podporu vybraných problémových regionů, které výrazně zaostávají ve svém rozvoji za průměrem v míře, která je společensky uznána za nežádoucí (Strategie regionálního rozvoje ČR, 2007–2013). [13]

Všechny uvedené definice pojmají regionální politiku jako cílevědomou činnost organizací či představitelů státní správy a samosprávy, která směřuje k zajištění ekonomického růstu spravovaného území. Z výčtu definic je možné sledovat, že i definice regionální politiky se určitým způsobem vyvíjí. Zásadní vliv na formování této politiky mají i teoretické přístupy a historické souvislosti.

3 ZÁKLADNÍ POJMY

3.1 Obec

Územní samospráva je v České republice zakotvena v Ústavě, v hlavě sedmé, která definuje její existenci, charakteristiku a pravomoci. Obec je základní jednotkou územní samosprávy a její zřízení je upraveno zejména zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů.

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem. Péče o všestranný rozvoj by tak měla vycházet z určité vize rozvoje každé obce a představitelé obcí prostřednictvím získávání dotací ji mohou naplňovat. Především v malých obcích je tato činnost zejména na bedrech starosty a záleží na jeho schopnostech.

Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce; dalšími orgány obce jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Obec spravuje své záležitosti samostatně (dále jen "samostatná působnost"). Rozsah samostatné působnosti může být omezen jen zákonem.

Mezi základní znaky obce patří území, obyvatelé a samospráva. Jednotlivé obce se od sebe mohou lišit velikostí, počtem obyvatel, občanskou vybaveností či svým ekonomickým a ekologickým zázemím.

V České republice tak rozlišujeme tři základní druhy obcí:

- obce I. kategorie – obce
- obce II. kategorie – obce s pověřeným obecním úřadem
- obce III. kategorie – obce s rozšířenou působností.

Obec, která má alespoň 3 000 obyvatel je městem. Dále zákon rozlišuje 19 statutárních měst. Obec, která byla oprávněna užívat označení městys přede dnem 17. května 1954, je městysem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny. [23]

Tab. 1 Velikostní struktura sídel (údaje k 1. 1. 2010)

Velikostní struktura sídel v ČR							
Velikostní kategorie obcí	-499	500 - 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 19 999	20000 - 49999	50000	celkem
počet obcí	3 590	2 004	381	211	42	21	6 249
počet obcí v %	57,4	32,1	6,1	3,4	0,7	0,4	100,1
počet obyvatel (tis.)	852	922,5	1 153,5	2 221,5	1 244,1	3 314,2	9 708
počet obyvatel v %	8,2	18,2	11,1	18,6	12	32	100,1

Velikostní struktura sídel ve Zlínském kraji							
Velikostní kategorie obcí	-499	500 - 1 999	2 000 - 4 999	5 000 - 19 999	2000 - 49 999	50 000	celkem
počet obcí	104	148	32	15	3	1	303
počet obcí v %	34,3	48,8	10,6	5	1	0,3	100
počet obyvatel (tis.)	32 352	71 513	13 497	5	84 445	78 122	493 328
počet obyvatel v %	6,6	14,5	18,6	27,4	17,1	15,8	100

Velikostní struktura sídel v okrese Vsetín					
Velikostní kategorie obcí	-499	500 - 1 999	2 000 - 4 999	5 000	celkem
počet obcí	8	34	13	4	59
počet obcí v %	13	58	22	7	100
počet obyvatel (tis.)	2 931	33 938	31 445	77 536	145 850
počet obyvatel v %	2	23	22	53	100

Zdroj: [20]

Zastupitelstvo

Vrcholným orgánem obce je zastupitelstvo. Rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce. V oblasti přenesené působnosti rozhoduje podle pravomocí stanovených zákonem. Zastupitelstvu obce je mimo jiné vyhrazeno:

- schvalovat program rozvoje obce,
- schvalovat územní plán obce a regulační plán a vyhlášovat jejich závazné části obecně závaznou vyhláškou,
- schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce,
- zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce,
- vydávat obecné závazné vyhlášky obce,
- rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce,
- rozhodovat o vyhlášení místního referenda.

Rada

Výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti je rada obce a ze své činnosti je odpovědná zastupitelstvu obce. Rada může zřizovat a zrušovat podle potřeby, komise rady obce. Velmi rozšířené tak jsou Pracovní komise pro program obnovy venkova, komise pro kulturu a sport. Obecní rada je složena ze starosty, místostarosty a dalších členů rady, kteří jsou voleni řad členů zastupitelstva. Rada obce se nevolí v obcích, kde zastupitelstvo obce má méně než 15 členů. V tomto případě vykonává některé její, zákonem přesně stanovené, pravomoci starosta obce. Ukazuje se, že existence rady obce je velmi přínosná pro hlavně operativní rozhodování ve věcech, o kterých nemůže rozhodnout pouze starosta. Svolání řádného zasedání zastupitelstva totiž podléhá zákonem daným lhůtám.

Starosta

Starosta je volen z řad členů zastupitelstva obce a společně s místostarostou odpovídají za výkon své funkce zastupitelstvu obce. Starosta zastupuje obec navenek, svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva a rady obce. Především v menších obcích je starosta stěžejním činitelem pro její všestranný rozvoj.

Obecní úřad

V čele úřadu stojí starosta, dále ho tvoří místostarosta, tajemník a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Obecní úřad plní úkoly v oblasti samostatné i přenesené působnos-

ti. S nárůstem administrativy a požadavků na obce v posledních letech vyvstává otázka personálního posílení na úřadech v malých obcích. Doposud totiž tvoří obecní úřad administrativní pracovnice a starosta, který tak řeší běžné záležitosti obce a nemá čas na strategické rozhodování. Ukazuje se tak nutnost posílení personálního obsazení u malých obcí, aby starosta tak jako u větších obcí, měl dostatečný prostor pro zajišťování finančních prostředků.

3.2 Finanční hospodaření územních samosprávných celků

Pro hospodaření územních samosprávných celků v ČR jsou používány jako hlavní finanční nástroje rozpočet, rozpočtový výhled, případně fondy. Ústřední roli v tomto systému pak tvoří rozpočet. Tyto nástroje zajišťují efektivní a dlouhodobé vyrovnané hospodaření obce a transparentnost nakládání s finančními prostředky. Rozpočet spolu s rozpočtovým výhledem představují důležitý nástroj pro prosazování cílů municipální politiky, a mají tak pro život obce zásadní význam. Odrážejí priority veřejných politik - politik obcí, které jsou obsaženy v rozvojovém programu obce, v plánu investic, strategickém plánu či v územním plánu obce.

Rozpočtový proces obcí upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Rozpočtový proces v sobě zahrnuje postupy prací jimiž se má řídit celoroční činnost související s rozpočtovým hospodařením. Rozpočtový proces na úrovni územních rozpočtů je finančním a správním řízením. Je to právem stanovený pracovní postup orgánů platný pro sestavování, schvalování, plnění a kontrolu rozpočtů. Ve všech těchto fázích rozpočtového procesu je nutné dodržovat určitá pravidla a zásady.

Zásady uplatňované při řízení rozpočtového procesu:

- zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu,
- zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu,
- zásada účelovosti,
- zásada úplnosti,
- zásada dlouhodobé vyrovnanosti,
- zásada publicity.

3.2.1 Rozpočtový výhled

Rozpočtový výhled upravuje zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem územního samosprávného celku sloužícím pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodářství. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet. Obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. [24]

Význam rozpočtového výhledu není v mnoha obcích správně pochopen a bývá často podceňován. Zejména zastupitelstva si neuvědomují, že pokud obec má rozpočtový výhled sestaven, usnadňuje jí to každoroční sestavování rozpočtu na běžný rok. Je-li odpovědně vypracován, uspoří v budoucích obdobích čas především při pořizování ročního rozpočtu a tedy i finanční prostředky. I kdyby zákon vypracování rozpočtového výhledu jako střednědobého plánu neukládal, měly by všechny orgány, které jsou pověřeny řízením hospodaření subjektů veřejné samosprávy, vycházet při své činnosti z tohoto dokumentu, chtějí-li zamezit zbytečnému a nadměrnému zadlužování.

Nespornou výhodou rozpočtového výhledu je úspora času při tvorbě rozpočtu, usnadnění tvorby podkladů pro žádost o úvěr nebo dotaci a přispívá k dobrému styku s bankou. Je také nezbytným předpokladem pro hospodaření obce v rámci tzv. rozpočtového provizoria. U mnoha obcí přetrvává předsudek, že v rámci rozpočtového provizoria nemůžou hradit investiční výdaje, ale pouze běžné výdaje a to jen ve výši 1/12 minulého roku. Podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů pravidla hospodaření určuje zastupitelstvo a pokud stanoví možnost hrazení závazků z minulých let je to podmíněno mimo jiné i rozpočtovým výhledem. Rozpočtový výhled se může libovolně měnit třeba i několikrát do roka, pokud se vyjasní některé položky nebo dojde k výrazné změně vnějších podmínek, tedy minimálně vždy po přijetí nových úvěrů a půjček. [4]

3.2.2 Rozpočet obce

Rozpočet obce je finanční plán na jeden následující rok, jímž se řídí financování činnosti obce. Podkladem pro zpracování rozpočtu je rozpočtový výhled obce a rozpis státního rozpočtu ve vazbě na rozpočet kraje, jímž kraj určuje své vztahy k rozpočtu naší obce. Obsahem rozpočtu jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů a rezerv. Při sestavování rozpočtu se přihlíží k fixním příjmům a výdajům, které probíhají každý rok, k rozpočtu roku předešlého a z priorit daných rozpočtovým výhledem, plánem rozvoje a investičním plánem. Pro řešení neočekávaných výkyvů v hospodaření jsou součástí rozpočtu rozpočtové rezervy.

Z účetního hlediska se sestavuje vždy jako vyrovnaný a jeho schvalování je vyhrazeno zastupitelstvu obce. Může být schválen jako přebytkový, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let.

Obec prostřednictvím svého rozpočtu zajišťuje nejen činnost samosprávy jako je např. místní doprava, obecní policie, vlastní neziskové organizace, ale i činnosti, které na ni prostřednictvím přenesené působnosti deleguje stát. Jedná se např. o činnosti v oblasti školství, sociální péče či živnostenského úřadu.

V současné době je velmi aktuální zejména dopad celosvětové hospodářské krize na rozpočty obcí. Daňové příjmy jsou proti roku 2008 na úrovni 88 %. Očekávaný schodek obecních rozpočtů se předpokládá ve výši cca 15 mld. Kč (v roce 2008 byl přebytek 16 mld. Kč). Přesto, že se v roce 2010 očekává zlepšení, absolutní hodnota daňových příjmů ani v příštím roce nedosáhne úrovně příjmů z roku 2008. Znamená to velkou výzvu pro obce, které budou ve složité situaci jen s námahou řešit pokrytí provozních nákladů a budou muset omezovat rozvojové programy. Dalším aspektem, který má přímý dopad na příjmovou stránku rozpočtů obcí je debata o rozpočtovém určení daní, respektive snaha menších obcí změnit stávající kritéria rozdělování daní mezi jednotlivá sídla v České republice.

3.2.3 Strategické dokumenty obcí a měst

Moderní plánování obcí, měst a regionů je jedním z klíčových faktorů pro vyvážený a komplexní rozvoj území s ohledem na respektování zásad trvale udržitelného rozvoje skupin ve svůj prospěch na úkor zájmů většiny. Při tvorbě všech strategických dokumentů by se měl

preferovat komunitní způsob zpracovávání, širší zapojování regionálních aktérů do tvorby strategií a zavádění místní agendy 21, který se věnuje trvale udržitelnému rozvoji. Cílem je, aby strategické plány rozvoje byly vytvořené jako dohoda všech účastníků o dalším rozvoji území, byly reálným a účelným dokumentem vycházejícím ze skutečných potřeb a představ regionu.

Mezi zásadní dokumenty, na všech municipálních úrovních, patří:

- územní plán obce,
- místní Program obnovy venkova,
- strategický plán obce.

Územní plán

Územní plán stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání (dále jen "urbanistická koncepce"), uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury; vymezení zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území (dále jen "plocha přestavby"), pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů. Jedná se veskrze o zásadní dokument pro rozvoj obce! Účelem schváleného územního plánu obce, je stanovit na poměrně dlouhou dobu obecně závazná pravidla pro rozhodování veřejné správy. V celém procesu pořizování územně plánovací dokumentace mohou nejen vlastníci pozemků a staveb, jejichž práva mohou být dotčena řešením územně plánovací dokumentace, podávat k projednávané územně plánovací dokumentaci své námítky, ale i ostatní veřejnost může do tohoto procesu zasahovat s tím, že podává své námítky a připomínky. Jak vyplývá z ustanovení stavebního zákona, je závazná část územně plánovací dokumentace závazným podkladem pro rozhodování v území. Územně plánovací dokumentace je podkladem pro vydání územního rozhodnutí. Z uvedeného tedy vyplývá, že stavební úřad je územně plánovací dokumentací vázán a nemůže vydat územní rozhodnutí, které by s ní bylo v rozporu. [25]

Dle platné legislativy územně plánovací dokumentace v případě, že nebude upravena nebo nahrazena novou, pozbude platnosti 31. 12. 2015. Pořízení nového plánu je ale odborně,

časově i finančně velmi složitý proces. Zlínský kraj proto každoročně na tvorbu nových plánů rozděluje mezi vybrané malé obce zhruba tři miliony korun. Pro obce však daleko výhodnější podmínky připravil Integrovaný operační program, prostřednictvím kterého může obec pokrýt až 100 % uznatelných nákladů.

Místní Program obnovy venkova

Zejména v případě malých obcí nahrazuje Místní program obnovy venkova (dále jen MPOV) klasický strategický plán. Samotné zpracování strategického plánu je totiž náročné z hlediska času, personálního zázemí a v neposlední řadě i finanční náročnosti. Místní Program obnovy venkova tak slouží zejména jako nezbytný předpoklad při žádosti o dotaci v rámci krajských programů obnovy venkova, které navazují na velmi úspěšný Program obnovy venkova pod gestí Ministerstva pro místní rozvoj České republiky. Ke zviditelnění a vzájemnému obohacení místních POV úspěšně slouží soutěž Vesnice roku, která byla vyhlášena poprvé v roce 1995. Velké množství obcí však podceňují význam MPOV, mnoho starostů tvrdí, proč mít vedle územního plánu ještě další dokument. Argumentem může být tvrzení, že územní plán řeší pouze strategické rozvojové záležitosti obce, vyčleňuje plochy, zóny, novou zástavbu apod., kdežto MPOV jej rozšiřuje a měl by řešit obnovu starých záležitostí, tak i harmonický přechod na nový rozvoj obce.

Cílem MPOV je vytvořit organizační a ekonomické podmínky k podnícení a podpoře obyvatel venkova a samospráv obcí k tomu, aby se vlastními silami snažili o harmonický rozvoj zdravého, trvale udržitelného života na venkově a s ním i kulturních hodnot venkovské krajiny. MPOV by se tak měl zaměřit na:

- udržení, obnovu a rozvíjení místních kulturních a společenských tradic, životního stylu, pospolitost venkovského obyvatelstva,
- rozvíjení partnerských vztahů mezi venkovem a městy, mezi sousedícími mikroregiony,
- rozvoj hospodářství při využívání místních hmotných zdrojů a zaměstnanosti místního obyvatelstva, tj. rozvoj zemědělského i nezemědělského podnikání, služeb, cestovního ruchu,
- zachování a obnovu vlastního obrazu vesnic, jejich organického sepětí s krajinou, specifického rázu venkovské zástavby, obnovu kulturních památek na venkově,
- úpravu veřejných prostranství a staveb, zlepšení občanské vybavenosti, technické infrastruktury včetně zařízení pro ochranu životního prostředí a dopravní vybavenosti.

Aktivity v rámci místních Programů obnovy venkova tak směřují:

- k posílení soudržnosti místních obyvatel s jejich obcí a přirozenými regiony,
- k rozvoji hospodářství a zaměstnanosti obce,
- k zachování, obnově a údržbě venkovské zástavby,
- ke zvýšení informovanosti a širšího zapojení se do procesu obnovy a rozvoje obce prostřednictvím dětí a mládeže.

Strategický plán

Strategický plán je dokumentem zpracovávaným za účelem **dlouhodobého plánování ekonomického a sociálního rozvoje obce**. V rámci strategického plánování jsou analyzovány současné problémy obce a navrhována opatření k jejich řešení. Plán se týká různých oblastí života v obci, např. občanské vybavenosti, bydlení, infrastruktury, trhu práce a zaměstnanosti, ekonomiky a podnikání, sociálních služeb, kulturního a sportovního vyžití, volnočasových aktivit, životního prostředí, vzdělávání apod.

Zpracování samotného plánu předchází poznání a analyzování současných potřeb a problémů obce. V celém procesu tvorby plánu je kladen důraz na spolupráci obyvatel obce, především ve fázi zjišťování jejich potřeb a kvality života v dané lokalitě. Strategický plán musí splňovat evropské parametry rozvojových dokumentů včetně zakotvení principů trvale udržitelného rozvoje a navazovat na nové rozvojové dokumenty vyšších územních celků (mikroregion, kraj, stát, EU).

Strategický plán je tedy koncepčním dokumentem, který popisuje klíčové jevy v obci, hodnotí je a navrhuje k nim dlouhodobé cíle a opatření, jejichž realizace by měla vést k pozitivnímu rozvoji daného území, k růstu místní ekonomiky, k rozvoji sociálně-spoločenských a kulturních aktivit, ochraně životního prostředí a udržitelného rozvoje tak, aby bylo zamezováno zvyšování diverzifikace venkovských oblastí. [5]

Proces strategického plánování rozvoje obce probíhá ve třech po sobě následujících fázích a jeho výsledky pak tvoří výsledný plán rozvoje – obsahuje analytickou část, strategickou část, implementační část. Jednotlivé části jsou na sobě logicky navázány a tvoří integrovaný celek. Finální dokument by měl vést k nastartování dlouhodobých procesů vedoucích ke zlepšení životního prostředí a socioekonomických podmínek života v obci. Měl by být vo-

dítkem pro projekty obce, podnikatelského sektoru, spolků a zájmových organizací působících v obci. Současně je nezbytnou podmínkou pro získávání dotací z národních, krajských a fondů Evropské unie.

4 LEGISLATIVNÍ MILNÍKY NA CESTĚ K SOUČASNÉ PODOBĚ REGIONÁLNÍ POLITIKY V ČR

4.1 Legislativní rámec regionální politiky ČR

V případě České republiky nelze hovořit prakticky až do roku 1998 o regionální politice s přívlastky zmiňovanými v předchozím bodu. Cestu k současné podobě regionální politiky tak můžeme vyjádřit pomocí několika milníků:

- Zákon č. 299/1992 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, jež zavedl do českého právního řádu pojem „oblast“, což je termín významově velmi blízký pojmu „region“.

Na základě tohoto zákona bylo přijato vládní usnesení č. 759/1992, jímž vláda schválila Zásady regionální hospodářské politiky vlády České republiky.

- Kompetenční zákon č. 272/1996 Sb., obsahoval řadu změn v soustavě ústředních orgánů státní správy. Jednou z nich bylo i vytvoření Ministerstva pro místní rozvoj (MMR), jež mělo přejímat do značné míry agendu zrušeného Ministerstva hospodářství. Ačkoli návrh zákona hovořil o „Ministerstvu pro rozvoj regionů, měst a obcí“, nakonec byla schválena verze pracující s pojmem „Ministerstvo pro místní rozvoj“.

- Usnesením vlády č. 235/1998 došlo k vymezení realizace regionální politiky na dvou úrovních: státní - kterou zajišťují příslušné ústřední orgány státní správy a jež má selektivní charakter (zaměřuje se na předem určené regiony) a regionální - kterou zabezpečují VÚSC v rámci samostatné působnosti a která má celoplošný charakter. Soustavu programových dokumentů tvoří: Strategie regionálního rozvoje ČR - usnesení vlády č. 682/2000 (zahrnuje celé území ČR), Regionální programy rozvoje (pro regiony s tzv. soustředěnou podporou státu), Odvětvové programy. Nutno podotknout, že nejde v žádném případě o dokumenty, na jejichž základě poskytuje EU finance ze Strukturálních fondů. Tyto dokumenty slouží výhradně k realizaci národní regionální politiky.

- Zákon o podpoře regionálního rozvoje č. 248/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (zákon č. 138/2006 Sb.) jako jediný normativní akt definuje pojem „region“, uvádí demonstrativní výčet oblastí, ve kterých je regionální rozvoj podporován, stanoví zaměření státní podpory regionálního rozvoje, definuje programové dokumenty vypracováváné na

celostátní a krajské úrovni. Dále vymezuje působnost MMR, krajů a obcí při podpoře regionálního rozvoje. Definiuje tzv. regiony soudržnosti, jejichž územní vymezení odpovídá územním statistickým jednotkám NUTS II, jejich orgány včetně určení jejich působnosti. [15]

4.2 Legislativní rámec regionální politiky EU

Oblast primární legislativy EU – legislativní rámec regionální a strukturální politiky EU vychází především z ustanovení obsažených v tzv. primární legislativě ES, která je tvořena Smlouvou o EU a Smlouvou o založení ES.

Oblast sekundární legislativy EU – stanovuje konkrétní podmínky a pravidla pro praktickou realizaci těchto politik. Nejsilnější z těchto právních norem jsou nařízení, která jsou závazná ve všech svých částech a platí bezprostředně v každém členském státě. Jedná se zejména o následující nařízení:

- Nařízení Rady (EC) č. 1257/1999,
- Nařízení Rady (EC) č. 1260/1999,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EC) č. 1261/1999,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EC) č. 1262/1999,
- Nařízení Rady (EC) č. 1263/1999,
- Nařízení Rady (EC) č. 1264/1999. [6]

4.3 Strategické dokumenty na evropské a národní úrovni

Strategické obecné zásady Společenství - jedná se o rámcový strategický dokument pro politiku soudržnosti, který navrhuje Evropská komise, přijímá Rada EU a schvaluje Evropský parlament.

- Národní rozvojový plán zaujímá mezi programovými dokumenty výjimečné místo. Představuje základní strategický dokument pro získání podpory ze strukturálních fondů a z Fondu soudržnosti EU. Cílů Národního rozvojového plánu bude dosaženo realizací Rámce podpory Společenství a schválených operačních programů.

- Národní strategický referenční rámec je klíčovým dokumentem pro přípravu Česka na využívání unijních fondů v letech 2007 – 2013 a podléhá schválení Evropskou komisí. Mů-

žeme o něm říci, že je to určitá spojnice mezi evropskými a národními prioritami kohezní politiky. Tým pro vyjednávání Národního strategického referenčního rámce ČR a operačních programů vedený prvním náměstkem ministra pro místní rozvoj jednal 17. dubna 2007 v Bruselu s reprezentantkou Evropské komise. [7]

- Operační programy - Česká republika vypracovala pro programovací období 2007-2013 **celkem 24 operačních programů**: 15 operačních programů pod cílem "Konvergence", které se týkají území celého státu mimo Prahy, 2 operační programy pod cílem "Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost" a 7 operačních programů "Evropská územní spolupráce" - pro přeshraniční spolupráci a spolupráci s jinými členskými státy EU - operační program Nadnárodní (1 program) a Mezuregionální (1 program) spolupráce. [16]

4.4 Regionální struktura České republiky

V Evropské unii se pro nejrůznější vzájemná porovnávání používá tzv. nomenklatura územních statistických jednotek – NUTS. Zásadní význam má jejich vymezení jednak pro statistické potřeby EU, jednak pro účely zařazení regionů různé úrovně pod jednotlivé cíle strukturální politiky EU. V rámci regionální politiky jsou tyto jednotky základním územním rámcem pro posuzování a hodnocení podpory ze strukturálních fondů. [8] Po dohodě s EUROSTATEM byl na území ČR nařízením vlády stanoven následující hierarchický systém územních statistických jednotek:

- **NUTS I** = celé území České republiky
- **NUTS II** = 8 regionů soudržnosti: Praha, Střední Čechy (Středočeský kraj), Severozápad (Karlovarský a Ústecký kraj), Jihozápad (Jihočeský a Plzeňský kraj), Severovýchod (Liberecký, Královehradecký a Pardubický kraj), Jihovýchod (Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina), Střední Morava (Olomoucký a Zlínský kraj), Moravskoslezsko (Moravskoslezský kraj)
- **NUTS III** = 14 nových krajů (Praha, Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královehradecký, Pardubický, Vysočina, Jihomoravský, Olomoucký, Zlínský, Moravskoslezský).

V rámci příprav na přijetí evropské regionální politiky bylo třeba vytvořit i systém územního dělení státu, který napomůže implementaci regionální politiky EU. Předpokládalo se, že

vzniklých 14 VÚSC dostatečně poslouží tomuto záměru, nicméně pro potřeby získání pomoci v rámci Cíle 1, do kterého spadaly všechny VÚSC mimo Hlavního města Prahy, byl počet krajů shledán Komisí jako nadbytečný. Proto se vláda rozhodla sloučit některé kraje ve větší celky a vytvořit osm tzv. regionů soudržnosti. Jejich právní existence, funkce a orgány jsou zakotveny v § 15-17 zák. č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. [17]

Oblasti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky

Obr. 1. Oblasti NUTS a kraje České republiky [18]

5 MOŽNOSTI ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

Stávající programové období 2007–2013 nabízí obcím a městům poměrně široké spektrum dotačních programů, kde mohou uplatnit své záměry. Vedle těchto možností, jak získat finanční prostředky, však stojí také národní a krajské programy, které jsou především pro svoji nižší náročnost, ve smyslu zpracování žádosti o dotaci, využívány především menšími obcemi. Níže tedy uvádím asi nejvíce využívané programy.

Zlínský kraj:

Podprogram vodohospodářská infrastruktura v obcích Zlínského kraje

Podprogram je zaměřen na spolufinancování programu 129 180 „Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací II“ Ministerstva zemědělství ČR a to ve výši 10 % z uznatelných nákladů stavební a technologické části stavby (dále jen NSTČ), za podmínek dosažení nejvyšší priority kraje. Spolufinancování projektů realizovaných v rámci programu 129 180 „Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací II“ MZe ČR je prioritou Zlínského kraje v rámci dotační politiky v oblasti vodohospodářské infrastruktury. Tyto **projekty budou podporovány formou investiční účelové dotace** z rozpočtu Zlínského kraje.

Podprogram na podporu obnovy venkova

Cílem Podprogramu Zlínského kraje je obnova a zachování specifických hodnot venkovského prostoru podporou projektů směřujících k obnově a údržbě obecního majetku a podpora zpracování územních plánů.

2.1.1 Podpora obnovy a údržby obecního majetku

Podprogram na podporu obnovy venkova Zlínského kraje pro rok 2010 je určen na obnovu obecního majetku. Preferovány jsou akce řešící havarijní stav majetku obcí, případně omezení nebo ohrožení provozu budov, eventuelně zajišťující energetické úspory, které obce nejsou schopny při výši svých rozpočtů pokrýt z vlastních zdrojů.

2.1.2 Podpora zpracování územních plánů

Program rozvoje venkova ČR, v rámci kterého je částečně možné financovat územní plány obcí, je určen pro obce do 500 obyvatel a z důvodů nízké alokace a nízkého bodového

ohodnocení projektů územních plánů, v rámci tzv. regionálních preferenčních kritérií, nepokryje potřeby obcí Zlínského kraje.

Velkou oblibu mezi obcemi Zlínského kraje získal Fond mládeže a sportu a Fond kultury. I když zde lze žádat o poměrně malé finanční částky, obce mohou získat dotaci na různé sportovní a kulturní aktivity, které by bez krajské podpory nemusely být vůbec realizovány, což by ochudilo společenský život v menších obcích.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Podpora obnovy venkova

Cílem programu je formou dotace podpořit obnovu a rozvoj venkovských obcí. Program předpokládá participaci obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení při obnově jejich obce v souladu s místními tradicemi. Příjemci podpory jsou vymezeni a specifikováni pro každý z pěti dotačních titulů zvlášť. Obecně se však jedná o obce či svazky obcí.

- Podpora vítězů soutěže Vesnice roku,
- Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci,
- Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova,
- Podpora obnovy drobných sakrálních staveb v obci,
- Podpora zapojení romské komunity do života obce a společnosti.

Podpora bydlení

Pro rok 2010 vyhlásilo Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky následující podprogramy, které by měly zlepšit situaci bydlení:

- podpora regenerace panelových sídlišť zaměřená na revitalizaci veřejných prostranství v panelových sídlištích s více než 150 byty,
- podpora výstavby technické infrastruktury pro následnou výstavbu bytových a rodinných domů, zaměřená na zainvestování prázdných stavebních pozemků pro následnou bytovou výstavbu,
- podpora výstavby podporovaných bytů pro rok 2010 zaměřená na výstavbu sociálních nájemních obecních bytů pro osoby, které jsou znevýhodněny v přístupu k byd-

lení z důvodu svého věku, zdravotního stavu nebo z dalších důvodů, z nichž vyplývají zvláštní potřeby v této oblasti,

- podpora oprav domovních olověných rozvodů zaměřená na výměnu rozvodů v domech s cílem zvýšení kvality pitné vody.

Ministerstvo životního prostředí ČR

Dotace a programy ve vodním hospodářství obsahují přehled programů a dotačních titulů Ministerstva zemědělství, které jsou zaměřeny na obor vodovodů a kanalizací, na obnovu, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavbu vodních nádrží, na odstranění následků povodní.

Operační program životní prostředí

Operační program Životní prostředí je zaměřený na zlepšování kvality životního prostředí a tím i zdraví obyvatelstva. Přispívá ke zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řeší problematiku odpadů a průmyslového znečištění, podporuje péči o krajinu a využívání obnovitelných zdrojů energie a budování infrastruktury pro environmentální osvětu. Operační program Životní prostředí (OPŽP) spadá mezi tematické operační programy v cíli Konvergence a z pohledu finančních prostředků je druhým největším českým operačním programem: z fondů EU je pro něj vyčleněno **4,92 mld. €**, což činí přibližně **18,4 % veškerých prostředků určených z fondů EU pro Českou republiku**. Z českých veřejných zdrojů má být navíc financování programu navýšeno o dalších 0,87 mld. €.

OP Životní prostředí obsahuje **8 prioritních os** rozdělujících operační program na logické celky, a ty jsou dále konkretizovány prostřednictvím tzv. oblastí podpor, případně ještě podoblastí podpor, které vymezují, jaké typy projektů mohou být v rámci příslušné prioritní osy podpořeny.

- Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní,
- Zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí,
- Udržitelné využívání zdrojů energie,
- Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží,
- Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik,
- Zlepšování stavu přírody a krajiny,
- Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu,

- Technická pomoc. [19]

Regionální operační program Střední Morava

ROP Střední Morava představuje klíčový strategický programový dokument, vycházející ze sociálně-ekonomických rozvojových priorit regionu při realizaci projektů podporovaných ze strukturálních fondů EU v průběhu programového období 2007–2013. Jde o dokument, který je zaměřen především na řešení problémů, které je efektivní řešit prostřednictvím regionálních intervencí (např. rozvojové problémy v oblasti cestovního ruchu), nebo se jedná o problémy, jejichž řešení je vymezeno kompetencemi krajských samospráv.

Prioritní osa 1 – Doprava

Globálním cílem této prioritní osy je zajištění efektivní, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury v rámci regionu soudržnosti Střední Morava a spolehlivé, kvalitní a integrované veřejné dopravní služby. Podporována je výstavba a stavební úpravy a případné rozšíření silnic II. a III. třídy a nezbytná stavební úprava úseků místních komunikací a to pouze v případech vyvolané investice nebo napojení průmyslového areálu na síť silnic II. a III. třídy. Prioritní tahy pro dostupnost jsou určeny krajskými generely dopravy.

Prioritní osa 2 – Integrovaný rozvoj a obnova regionu

Cílem osy Integrovaný rozvoj a obnova regionu je zlepšení kvality života v regionu soudržnosti Střední Morava, zvýšení atraktivity regionálních center, měst a obcí, zajištění kvalitní a dostupné sociální služby a příznivých podpůrných podmínek pro podnikání.

Prioritní osa 3 – Cestovní ruch

Globálním cílem prioritní osy Cestovní ruch je zlepšení atraktivnosti regionu soudržnosti Střední Morava pro účely cestovního ruchu zlepšením jeho infrastruktury, služeb, informovanosti a propagace.

Integrovaný operační program

Integrovaný operační program (IOP) je zaměřený na řešení společných regionálních problémů v oblastech infrastruktury pro veřejnou správu, veřejné služby a územní rozvoj: rozvoj informačních technologií ve veřejné správě, zlepšování infrastruktury pro oblast sociál-

ních služeb, veřejného zdraví, služeb zaměstnanosti a služeb v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik, podporu cestovního ruchu, kulturního dědictví, zlepšování prostředí na sídlištích a rozvoj systémů tvorby územních politik.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ÚROVEŇ STRATEGICKÝCH DOKUMENTŮ V MALÝCH OBCÍCH OKRESU VSETÍN

Okres Vsetín je součástí Zlínského kraje, který vznikl k 1. lednu 2000 na základě ústavního zákona Parlamentu ČR č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních správních celků jako jeden ze čtrnácti krajů České republiky. Okres Vsetín se nachází v jeho severní části a svou jihozápadní hranicí sousedí se dvěma dalšími okresy Zlínského kraje - zlínským a kroměřížským. Rozlohou 1 143 km² je největším okresem kraje. Pokrývá 29 % jeho území. Sousedy okresu Vsetín jsou na severu kraj Olomoucký a Moravskoslezský, na jihovýchodě hraničí se Slovenskou republikou.

Vsetín patří k nejhornatějším a nejlesnatějším okresům České republiky. Lesy pokrývají 54 % celkové plochy, na zemědělskou půdu připadá jen 36 %. Má značně členitý reliéf.

Vsetínsko je atraktivní oblastí pro rekreaci s dynamicky se rozvíjející nabídkou služeb ve sféře cestovního ruchu. Krajina je nejcennějším bohatstvím regionu. Chráněná krajinná oblast Beskydy, rozkládající se v okrese Vsetín na rozloze větší jak 555 km², poskytuje kromě horské přírody s původními pralesovými porosty a výskytem vzácných živočichů i rostlin možnosti aktivního sportovního vyžití - turistiku, lyžování, cykloturistiku. CHKO Beskydy má šanci být zařazena mezi nejhodnotnější evropské přírodní lokality. Valašské muzeum v přírodě a skanzen v Rožnově pod Radhoštěm patří k unikátním historicko - kulturním památkám, k nejstarším památkám lidové architektury v Evropě.

Tab. 2. Velikostní struktura sídel v okrese Vsetín (údaje k 1. 1. 2010)

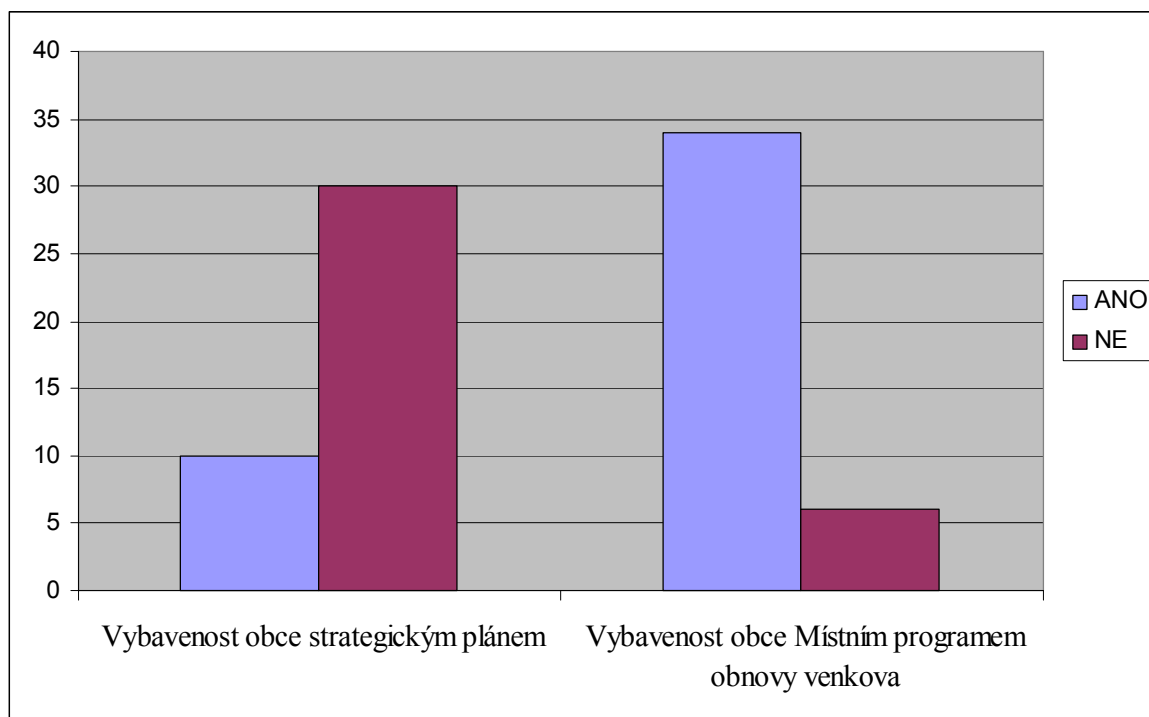
	- 499	500 - 1999	2000 - 4999	5 000	celkem
počet obcí	8	34	13	4	59
počet obcí v %	13	58	22	7	100
počet obyvatel (tis.)	2 931	33 938	31 445	77 536	145 850
počet obyvatel v %	2	23	22	53	100

Zdroj: [20]

Okres Vsetín je tvořen 59 obcemi a městy, přičemž menší obce mají jednoznačnou převahu. Vybavenost strategickými dokumenty naráží u sídel do 2 tis. obyvatel na překážky, mezi které patří nedostatečná personální vybavenost obcí a v neposlední řadě finanční stránka věci. Pro zjištění skutečného stavu jsem provedl mezi starosty menších obcí průzkum vybavenosti strategickými dokumenty. Celkem jsem tedy oslovil 55 obcí s níže uvedeným dotazníkem:

1. Má vaše obec (město) zpracovaný a schválený územní plán? Pokud ano, rok schválení.
2. Má vaše obec (město) zpracovaný strategický plán? Pokud ano, rok zpracování.
3. Má vaše obec (město) zpracovaný Místní program obnovy venkova? Pokud ano, rok zpracování.
4. Je ustavena nějaká pracovní skupina nebo komise Programu obnovy venkova nebo pro strategické plánování? Pokud ano, tak od kdy?
5. Myslíte si, že význam strategických dokumentů vzrostl v současném plánovacím období EU 2009 – 2013 oproti rokům minulým?

Graf 1. Dotazníkové šetření

Vybavenost obcí strategickým plánem

Pouze 10 obcí má zpracovaný a schválený strategický plán rozvoje pro svoji obec a jedná se v drtivé většině o obce nad 2 tisíce obyvatel.

Vybavenost obcí Místním programem obnovy venkova

Tak zde je situace zcela opačná oproti předchozímu bodu. Pouze 6 obcí nemá zpracovaný Místní program obnovy venkova a jedná se v drtivé většině o obce nad 2 tisíce obyvatel. Důvodem je skutečnost, že obce nad 1 500 obyvatel nemohly v rámci Programu obnovy venkova ČR, ani v nastupujících krajských programech obnovy venkova žádost o dotace. V současné době se však obce účastní soutěže Vesnice roku a postupně si MPOV zpracovávají, neboť tento koncepční dokument je jednou ze základních podmínek účasti.

Myslíte si, že význam strategických dokumentů vzrostl v současném plánovacím období EU 2009 – 2013 oproti rokům minulým?

Starostové a starostky obcí zcela jednoznačně vyjádřili, že plně vnímají obrovskou příležitost v získávání evropských finančních zdrojů, přičemž existence strategického dokumentu je jedním z důležitých předpokladů.

Pokud bych měl zhodnotit vybavenost obcí strategickými dokumenty, dovolím si tvrdit, že je na dobré úrovni. Nemůžeme asi dělat rovnítko mezi strategickým plánem a Místním programem obnovy venkova. Avšak zpracování MPOV je finančně, časově a personálně nersrovnatelně méně náročné, což v pozici malých obcí hraje důležitou roli. A pokud vedení obce nebo pracovní skupina pro rozvoj obce přistoupí ke zpracování MPOV nanejvýš odpovědně, může se svým významem vyrovnat strategickému plánu.

7 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

V rámci přípravy na zpracování diplomové práce jsem provedl v obci Zděchov dotazníkové šetření mezi obyvateli obce. Dotazník předložený obyvatelům měl za úkol zjistit spokojenost obyvatel s životem v obci Zděchov a dával jim rovněž prostor pro své názory. Bylo tak rozdáno přes 200 dotazníků, ve kterých občané promítli své názory a náměty, které byly využity mimo jiné i při podávání žádostí o dotaci na konkrétní projekty Revitalizace centrální část obce Zděchov a Modernizace koupaliště se sportovním zázemím v obci Zděchov v rámci Regionálního operačního programu. Dotazníky mohli občané odevzdat na obecním úřadě do označených krabic. Vrátilo se celkem 60 vyplněných dotazníků, přičemž 56 % dotazníků vyplnily ženy a zbylých 44 % muži.

Věková skladba:	věk do 24 let	10
	25 – 39 let	12
	40 – 59 let	20
	60 a více	18

Z provedeného šetření vyplývá, že hlavní problematika obce se týká neexistence vhodných prostor pro konání různých kulturních akcí, respektive absence kulturního domu v obci. Tuto funkci plnil do 90. let minulého století vyhlášený hotel Klímek. V současné době se lidé mohou scházet v zasedací místnosti obecního úřadu nebo ve společenské místnosti Kolyby. Tímto problémem se budu v další části své diplomové práce zabývat.

Dalším často opakovaným problémem je neexistence splaškové kanalizace a čistírny odpadních vod v obci. V současné době jsou tak splaškové vody likvidovány prostřednictvím septiků a jímek na vyvážení, jejichž účinnost je však velmi nízká. Vodní toky a zdroje jsou tak silně znečišťovány a ze strany občanů, podnikatelů i správy Chráněné krajinné oblasti Beskydy, je vyvíjen silný tlak na řešení této situace. Pokud zůstaneme v oblasti vybavenosti technické infrastruktury obce, mnoho občanů poukazuje na nedostatek připravených, to je zasítovaných, pozemků pro bytovou výstavbu. Nutno říci, že ani geografické podmínky obce a skutečnost, že Zděchov je součástí CHKO Beskydy nedávají alibi bývalému vedení radnice, že nevykoupilo příslušné pozemky a nezačalo s jejich přípravou. Současné vedení obce si tuto oblast vybralo jako prioritní a poměrně velký kus práce také vykonalo.

Všechny výše uvedené aktivity přispějí zcela jistě k dalšímu rozvoji obce Zděchov. Výrazně limitujícím faktorem v dalším rozvoji obce je bohužel absence objektu, který by nabízel standardní ubytovací a stravovací služby. Objekt Koliby, který je situován ve sportovním areálu, tyto služby již nenabízí. Celý sportovní areál však má velký růstový potenciál vzhledem ke stávajícímu vybavení, ale také vzhledem k přípravě dalších projektů: umělé zasněžování a osvětlení lyžařského vleku, vybudování vodní plochy a příprava inženýrských sítí pro auto-camp.

Na otázku „Jak se v posledních 5 letech změnilo celkové prostředí v obci“, zvolilo variantu mírně se zlepšilo celých 75 % občanů. Myslím, že toto číslo je dobrou vizitkou současného vedení obce. V případě výše uvedených projektů výsledky ukázaly, že převážná většina respondentů považuje současný stav koupaliště jako problém, který je nezbytné řešit. Uvědomují si potenciál rozvoje cestovního ruchu skrytý v tomto areálu a potřebu jeho modernizace a zkvalitnění jeho standardu. U Revitalizace centrální část obce Zděchov zase občané vyhodnotili stav veřejného prostranství před realizací jako zcela nevyhovující.

8 SOCIO-EKONOMICKÁ ANALÝZA OBCE ZDĚCHOV

8.1 Charakteristika obce Zděchov

8.1.1 Geografická poloha obce

Obec leží 11 km jihovýchodně od Vsetína, v údolí Zděchovského potoka, na příkrém terénu hornaté části Javorníků nedaleko slovenské hranice. Má již poněkud ráz osad nacházejících se na slovenské straně Javorníků. Bývalé usedlosti jsou hustě a nepravidelně nakupeny podél cesty a Zděchovského potoka. Také paseky jsou ve skupinách - gulách. Nadmořská výška obce je 500 m. Nejvyšším místem katastru je hora Butorky s nadmořskou výškou 826 m. S počtem obyvatel 608 a rozlohou katastru cca 1300 ha patří mezi menší obce okresu Vsetín. Obec náleží do mikroregionu Horní Vsacko a je součástí Chráněné krajinné oblasti Beskydy.

Vzdálenost od krajských měst (Zlín, Ostrava, Olomouc) není velká a celý mikroregion se stává významným centrem krátkodobé rekreace jejich obyvatel. V rámci polohy regionu uvnitř Zlínského kraje je možno hovořit o okrajové, avšak významné poloze. Díky přírodnímu a kulturnímu potenciálu se stává vhodným územím pro cestovní ruch. Svou polohou je doslova předurčen pro rekreaci, v letních měsících pro pěší a cykloturistiku, v zimním období pro lyžování a běžky.

Obr. 2. Pohled na Zděchov

8.1.2 Historie obce

Zděchov byl řídce osídlen pasekáři, unikajícími před vrchností hlouběji do lesů, již kolem roku 1512 - 1515. První písemná zpráva o Zděchově, dosud zjištěná, je ve smlouvě ze dne 20. 6. 1623, kterou je ujednán kup panství Vsetína mezi Albertem z Valdštejna a Zdeňkem Žampachem. Obyvatelé Zděchov se zúčastnili valašských povstání za třicetileté války. Jako organizovanou ves lze Zděchov datovat od roku 1580, kdy obec měla svého purkmistra i fojta. Obec měla svoji zvoničku a od roku 1650 i svůj hřbitov, na kterém byli pochováváni i občané z Hovězí a Halenkova. V roce 1663 byla postižena vpádem Tatarů a v roce 1706 a 1707 obec 11krát vypálili Kuruci. Při těchto vpádech bylo mnoho obyvatel zabito, odvečeno a stavení vypálena. Osídlení obce v průběhu 18. století bylo dílem pasekářské činnosti ze sousední vsi Hovězí. V polovině 19. století se značná část obyvatel odstěhovala do zámoří. Zděchov býval zemědělskou vsí. V 18. a 19. století se obyvatelé živilo také domácími pracemi a výrobami. Známa byla výroba čepců.

Obr. 3. Staré obecní pečetidlo, které se používalo v osmdesátých letech 18. století

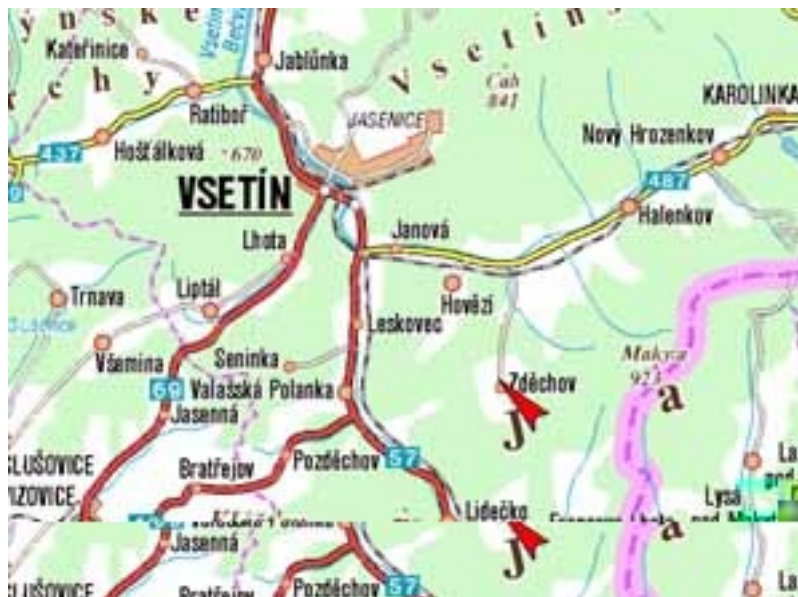
Zdroj: [21]

8.1.3 Obecní samospráva

Obec Zděchov je obcí tzv. I. stupně, matričním úřadem je obecní úřad Huslenky a spadá do správního obvodu obce s rozšířenou působností Vsetín. V současné době zde žije 608 obyvatel. Obec patří mezi menší obce okresu Vsetín a tomu je přizpůsobeno i její řízení a personální základna. Vedle uvolněného starosty působí na obecním úřadě účetní, administrativní pracovnice a lesník. Zastupitelstvo obce je 11 – ti členné a schází se pravidelně 1 x měsíčně.

Obec je součástí několika svazků a sdružení obcí: Sdružení obcí Valašsko - Horní Vsacko, Sdružení obcí Vsetínsko a Místní akční skupina Valašsko – Horní Vsacko, o. s.

Obr. 4. Poloha obce Zděchov

Zdroj: [21]

Obec Zděchov patří mezi dalších 52 obcí a 6 měst okresu Vsetín. Okres Vsetín sousedí s okresem Zlín, Kroměříž, Přerov, Nový Jičín a Frýdek – Místek. Okres Vsetín je součástí Zlínského kraje a spolu s Olomouckým tvoří Region soudržnosti NUTS II Střední Morava. Obec je aktivní také v oblasti česko-slovenské přeshraniční spolupráce. Partnerskou obcí je obec Lazy pod Makytou.

Na kulturně-společenském dění v obci se kromě kulturní komise obce podílí i společenské organizace včetně pěveckého sboru. Asociace víceúčelových základních organizací pořádá každý rok tradiční motokrosově terénní závody ve sportovním areálu a rovněž obnovila tradici běžkařského závodu Zděchovská „30“. Dále tato organizace vlastní a provozuje lyžařský vlek. AVZO rovněž vlastní restauraci „Koliba“, která slouží svou malou společenskou místností pro pořádání akcí jako jediná v obci. Sbor dobrovolných hasičů pořádá každoročně fašankový průvod, mikulášskou nadílku nebo zajišťuje sběr železného odpadu. Dále se o společenském dění v obci starají spolky: Český svaz včelařů, TJ Sokol, Myslivecké sdružení, Český červený kříž. Tyto organizace se do společenské činnosti zapojují např. pořádáním zábav, zájezdů či brigád.

Mezi tradiční akce masovějšího charakteru patří kromě výše uvedených i košt slivovice, setkání seniorů, kácení máje, rozsvěcování vánočního stromu, pořádání hudebních letních nedělních odpolední na Výletišti Kasíno či tradiční pouť pořádaná na přelomu července a srpna. Dlouholetou tradici má i místní smíšený pěvecký sbor, který zpestřuje svým vystoupením zejména vánoční a velikonoční církevní obřady.

V roce 2001 získala obec svou heraldickou identitu – byl jí totiž předsedou PS PČR předán obecní prapor a znak. V témže roce byl v místní knihovně zaveden internet pro veřejnost - tato služba je využívána hlavně mládeží. Obec vede kroniku, narozené děti jsou se svými rodiči zváni na akci “Vítání občánků” a věnuje pozornost při jubileích občanů. Obec ze svého rozpočtu přispívá na stravování seniorů a jednou ročně organizuje jejich setkání. Obec zajišťuje i poslední rozloučení se svými občany – proslov smutečního řečníka.

8.2 Demografická a sociální charakteristika obce

K 31. 12. 2009 bylo v obci Zděchov evidováno 608 obyvatel. V delším časovém období to znamená mírný nárůst počtu obyvatel, což je pozitivním jevem. S rostoucím počtem obyvatel roste i poptávka po službách, proto je třeba budovat chybějící infrastrukturu pro rozvoj společenského života v této obci. Vývoj počtu obyvatel za posledních 6 let ukazuje následující tabulka.

Tab. 3. Vývoj počtu obyvatel v obci Zděchov

Počet obyvatel k 31.12.						
2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
649	632	626	626	608	604	608
-10	-17	-6	0	-18	-4	4

Zdroj: [20]

Co se týče věkové struktury obyvatelstva, ta odpovídá celorepublikovému průměru i průměru Zlínského kraje. Dochází k růstu průměrného věku, který činil podle statistických informací ČSÚ k 31. 12. 2008 41,4 let, což lze považovat taktéž za průměrnou hodnotu. Stárnutí populace bude i nadále dle, dlouhodobých prognóz, pokračovat a počet starších osob, osob v postproduktivním věku, se bude i nadále zvyšovat.

Tab. 4. Vzdělanostní struktura obyvatelstva v obci Zděchov dle SBD v roce 2001

Nejvyšší ukončené vzdělání							
Celkem	základní a neukončené	vyučení a střední odborné bez maturity	úplné střední s maturitou	vyšší odborné a nástavbové	vysokoškolské	bez vzdělání	nezjištěno
551	177	235	107	12	19	-	1

Zdroj: [20]

Nepříznivým jevem je vzdělanostní struktura v obci. Tabulka 3 ukazuje srovnání této struktury s městem Vsetín, kde je o více než 6 % více vysokoškoláků a až o 10 % více obyvatel s úplným středním vzděláním s maturitou.

Tab. 5. Srovnání vzdělanostní struktury obyvatelstva dle SBD v roce 2001

Nejvyšší ukončené vzdělání							
Celkem	základní a neukončené	vyučení a střední odborné bez maturity	úplné střední s maturitou	vyšší odborné a nástavbové	vysokoškolské	bez vzdělání	nezjištěno
Zděchov	32,1 %	42,6 %	19,4 %	2,2 %	3,4 %	-	0,2 %
Vsetín	21,1 %	34,3 %	29,1 %	4,1 %	9,7 %	0,3 %	1,3 %

Zdroj: [20]

Demografická segmentace

Tab. 6. Věková struktura obyvatel v obci Zděchov v letech 2005 – 2008

Věková skupina	2005	2006	2007	2008
0-14	87	87	83	74
15-64	444	446	439	443
65+	95	93	86	87

Zdroj: [20]

Výše uvedená tabulka ukazuje, že zde žije více žen než mužů.

8.3 Ekonomické ukazatele obce Zděchov

Z výsledků Sčítání lidí, domů a bytů v roce 2001 vyplynulo, že z celkového počtu obyvatel Zděchova čítajících 664 bylo 46 % obyvatel ekonomicky aktivní a 42 % obyvatel mělo zaměstnání, což je 280 osob. Z ekonomicky aktivních obyvatel pak bylo 29 nezaměstnaných. Ekonomicky neaktivních obyvatel bylo pak vzhledem k počtu obyvatel v obci Zděchov 54 %, z toho více než polovina nepracujících důchodců.

Tab. 7. Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity dle SBD v roce 2001

Obyvatelstvo celkem		664	
Ekonomicky aktivní celkem		309	
<i>v tom</i>	zaměstnaní		280
	<i>z toho</i>	pracuj. důchodci	6
		ženy na mat. dov.	4
	nezaměstnaní		29
Ekonomicky neaktivní celkem		354	
<i>z toho</i>	nepracuj. důchodci	156	
	žáci, studenti, učni	132	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		1	

Zdroj: [20]

8.3.1 Míra nezaměstnanosti a její předpokládaný vývoj

K 28. 2. 2010 evidoval Úřad práce ve Vsetíně celkem 10 217 uchazečů o zaměstnání, což je nejvyšší počet nezaměstnaných evidovaných řadem práce v celé jeho historii. Míra registrované nezaměstnanosti v obci Zděchov tak dosáhla hodnoty 15,53 %, což je ve srovnání s okolními obcemi Horního Vsacka srovnatelné. Velmi znepokojivá je však stoupající tendence míry nezaměstnanosti.

Tab. 8. Nezaměstnanost v obcích Horního Vsacka v letech 2007 – 2009

Název obce	Počet uchazečů o zaměstnání celkem k 31. 12.			Míra registrované nezaměstnanosti k 31. 12.		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Halenkov	135	128	223	15,22	11,01	19,17
Hovězí	76	70	176	8,27	6,29	15,81
Janová	32	30	35	8,83	8,55	9,97
Karolinka	131	116	225	11,68	8,36	18,39
Nový Hrozenkov	120	110	239	9,17	8,34	18,12
Velké Karlovice	131	113	175	10,85	8,46	13,10
Ústí	25	14	48	7,37	4,49	15,38
Zděchov	34	30	44	11,97	9,71	14,24
Zlínský kraj	20 171	20 048	35 601	6,02	6,13	11,64
Okres Vsetín						13,10
Okres Kroměříž						13,69
Okres Zlín						10,59
Okres Uherské Hradiště						10,41
Česká republika						9,9

Zdroj: [22]

Ve srovnání s okresním, krajským i celorepublikovým průměrem se jedná o hodnoty vyšší.

8.3.2 Podnikatelské subjekty

V obci se po transformaci Jednotného zemědělského družstva utvořil subjekt Vsacko, a. s., který stále udržuje krajinu (seč a vypásání travního porostu) a zaměstnává několik občanů. Soukromých zemědělců není mnoho, jen někteří vlastníci půdy kolem 2 ha chovají drobný hospodářský dobytek. Obec Zděchov je hornatá, ornou půdu vytlačily pastviny, které jsou

vypásány i formou agroturistiky (zejm. Hajdovy paseky). Nejvýznamnějším zaměstnavatelem v obci je subjekt „Petr Machala – Ekoma” – firma zabývající se zpracováním dřeva. V obci jsou dále provozovány např. prodejna potravin, autoopravna, tři výroby nábytku, čalounictví, vývařovna obědů, tři hospůdky, subjekt provádějící údržbu zeleně, apod. Celková podnikatelská činnost v obci je slabá, což se projevuje vysokou nezaměstnaností, takže je potřeba dalšího rozvoje podnikání, zejména malého a středního. Obec má v územním plánu vyhrazen prostor pro podnikatelskou činnost - jedná se o údolí Misné, na jehož začátek jsou dovedeny vodovod a plyn. Rovněž byly v tomto údolí dokončeny rozvody vysokého napětí a u pily postaven transformátor VN. V této zóně je situován i areál zemědělského družstva (kravín), který je veden v databázi brownfieldů Zlínského kraje.

Tab. 9. Přehled podnikatelských subjektů

Počet ekonomicky aktivních osob	Počet podnikatelských subjektů	Počet subjektů ve službách	Podíl služeb na podnikání v %	Počet subjektů v CR	Podíl služeb CR na službách celkem v %
280	168	28	16	9	53

Zdroj: [20]

Tab. 10. Ekonomické subjekty podle vybraných právních forem v obci Zděchov k 31.12.2006

Státní organizace	Obchodní společnost	Podnikatelé – fyzické osoby	Samostatně hospodařící rolníci	Svobodná povolání	Zemědělský podnikatel	CELKEM
1	2	87	9	6	2	116

Zdroj: [20]

8.3.3 Hospodaření obce

Poměrně malý počet obyvatel se přímo odráží ve velikosti daňových příjmů obce a tak jenom díky příjmům z lesního hospodářství (Obec vlastní přes 400 ha lesa!) dokáže realizovat i větší investiční akce. Značným finančním zatížením obecního rozpočtu je provoz základní a mateřské školy. Vedení obce si uvědomuje velkých příležitostí v oblasti získávání finanč-

ních prostředků ze strukturálních fondů EU v tomto plánovacím období a je úspěšná. Přesto se každý rok podaří schválit vyrovnaný rozpočet.

	Příjmy v tis. Kč	Výdaje v tis. Kč
Rozpočet 2008	15.000	15.000
Rozpočet 2009	23.000	23.000
Rozpočet 2010	25.515	25.515

Stěžejní akcí v rozpočtu pro r. 2010 je zcela jednoznačně dokončení investiční akce Modernizace koupaliště se sportovním zázemím v obci Zděchov, která je finančně podpořena v rámci Regionálního operačního programu Střední Morava. Ukazatel dluhové služby (to je poměr dluhové služby a dluhové základny) je ve všech letech v bezpečném pásmu pod 15 %. Lze tak konstatovat, že ekonomické hospodaření obce Zděchov je možno považovat za zdravé a bez tendencí k finanční nestabilitě.

8.4 Občanská vybavenost obce Zděchov

8.4.1 Technická vybavenost obce

Dominantou obce je klasicistní římsko-katolický kostel, který byl současně s pískovcovým křížem postaven v roce 1778. V roce 1998 byl kostel vyhlášen kulturní památkou. Obec vlastní školu, ve které je předškolní zařízení pro 25 dětí, školní jídelna a základní škola I. stupně se třemi třídami. V půdním prostoru je nová, velká tělocvična, která je využívána i pro občanské aktivity. V budově obecního domu sídlí pobočka pošty i zdravotní ordinace fungující 1x týdně. Dopravní obslužnost do okresního města, vzdáleného 15 km, je zajišťována autobusy ČSAD Vsetín, a. s. Stávající stav dopravní obslužnosti je dobrý. V poslední dekádě druhého tisíciletí obec zbudovala veřejný vodovod, čímž se vyřešila situace se zásobováním pitnou vodou. V roce 1998 se prováděla telefonizace obce. Při budování telefonizace byl do země připojen i televizní kabelový rozvod (TKR). TKR díky modernizaci nabízí od roku 2010 připojeným občanům na 40 televizních programů převážně v češtině nebo slovenštině. Samozřejmostí je rovněž vysílání obecního Infokanálu. V září roku 2001 byl zahájen provoz zásobování domácností zemním plynem, což znamenalo další zvýšení úrovně občanské vybavenosti. V obci byl v roce 2009 posílen telefonní signál společnosti Vodafone, čímž je obec pokryta GSM signály 3 mobilních operátorů (O2 Telefónica, T-

Mobile, Vodafone). Na obvyklé poměry je ve Zděchově vysoce kvalitní nabídka připojení k internetu. Funguje zde totiž počítačová síť, k níž je připojeno cca 100 subjektů. Tato síť disponuje vyhrazenou přípojkou do internetu o rychlosti 20 Mbps/20 Mbps. Alternativou vysokorychlostního připojení je potom internet přenášený technologií ADSL, dostupný v obci od roku 2006.

Zděchov čeká v budoucnu výstavba kanalizace a ČOV - je zpracována projektová dokumentace pro územní řízení a vydané platné územní rozhodnutí. Zadání a realizace se uskuteční, až se získají finanční prostředky. Následkem budování infrastruktury musí obec opravit poškozené místní komunikace a chodníky. Zahájení postupných oprav započalo již v roce 2002. Obec se stará také o údržbu stávajícího veřejného osvětlení a rozhlasu. Vyprodukované odpady jsou zajišťovány tříděním a celkovým svozem. Obec nemá skládku, svoz a likvidaci odpadů proto zajišťuje odborná firma Technické služby Vsetín, s. r. o. Obec vlastní 11 bytů – v roce 2008 byly vybudovány díky dotaci ze státního rozpočtu 2 byty. V obci jsou dva bytové domy, ostatní populace bydlí v rodinných domcích. Do budoucna existuje vize postavit menší penzion - tím by byly řešeny požadavky ze strany seniorů. Zděchovu citelně schází rekreační zařízení s ubytovací kapacitou a společenský sál se zázemím pro větší vyžití svých občanů- jsou zde pouze tři malé restaurace, z nichž největší je Koliba s kapacitou 50 míst. Možnost pravidelného stravování poskytuje v obci pouze vývařovna obědů „na Kopečku“ využívaná zejména seniory. Pro případnou stavbu kulturního zařízení proto radnice alespoň vykoupila vhodné pozemky. Lidé se jinak musejí scházet v zasedací místnosti obecního úřadu nebo v místních restauracích. Stavby nových rodinných domků jsou situovány do proluk v obci dle územního plánu. Nedílnou součástí obce je také sportovní areál, který v současné době disponuje lyžařským vlekem, fotbalovým hřištěm, antukovým hřištěm na beachvolejbal a motokrosovou tratí. Pro doplnění areálu o další sportovní vyžití byla v roce 2009 zahájena kompletní rekonstrukce koupaliště a výstavba nového víceúčelového hřiště. Ve sportovním areálu se v budoucnu počítá s vybudováním vodní plochy pro zasněžování lyžařského vleku.

Obr. 5. Sportovní areál v obci Zděchov

Zdroj: [21]

8.4.2 Dopravní infrastruktura

Dopravní dostupnost obce je jedním z limitujících faktorů. Dopravní obslužnost obce je zajištěna silnicí III/4874 z Huslenek. Rekonstrukcí mostu mezi obcemi Huslenky a Zděchov došlo k lepší sjízdnosti a plynulosti provozu. Přesto se na silnici třetí třídy nachází několik defektních míst, zejména v místech střetu tělesa komunikace a vodního toku. Především v zimních měsících, vinou nedokonalé zimní údržby, je však silnice špatně sjízdná. V katastru obce jsou místní komunikace, lesní cesty a chodníky. Většina komunikací je v dobrém technickém stavu, havarijní stav vykazuje komunikace spojující obec a Hajdovy Paseky. Situace u chodníků je však zcela opačná, avšak oprava povrchů chodníků se plánuje až po realizaci splaškové kanalizace. V případě lesních cest obec využila dotaci z Programu rozvoje venkova a opravila jeden celý úsek.

Samotná dopravní obslužnost obce je zajištěna autobusovou dopravou, na kterou přispívá ze svého rozpočtu i obec Zděchov. V poslední době však vytíženost některých linek rapidně klesá a ČSAD Vsetín přistupuje k jejich omezení či úplnému zrušení. Většina občanů tak volí pro cestu do zaměstnání automobil. Celkový počet evidovaných osobních automobilů k 1. 7. 2009 byl ve Zděchově dle Centrálního registru vozidel 225, což v přepočtu činí 0,37 vozidla na obyvatele. Pro srovnání, průměr za správní obvod obce s rozšířenou působností Vsetín činí pouze 0,3. V tomto zjištění se odráží jednak ne zcela výhodná poloha obce a jednak i to, že autobusová doprava není schopna uspokojit přepravní požadavky obyvatel obce.

8.4.3 Domovní a bytový fond v obci

Z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 můžeme vysledovat, že z celkového počtu 207 domů je 167 obydlých a v drtivé většině se jedná o domy rodinné. V současné době však neustále narůstá počet volných domů a chalup.

Tab. 11. Domovní fond dle SBD v roce 2001

Domy úhrnem			207	
z toho domy obydlé			167	
z obydlých domů	úhrnu	rodinné domy	164	
		bytové domy	3	
		domy podle vlastnictví	soukromých osob	160
			obce, státu	1
			SBD	2
		domy postavené	do 1919	17
			1920-1945	22
			1946-1980	76
			1981-2001	50

Zdroj: [20]

V případě bytů můžeme na základě Výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 konstatovat, že z celkového počtu 237 bytů, je 196 obydlých. Obec Zděchov vlastní 11 bytů, které pronajímá. V roce 2008 vybuovala v půdním prostoru bytového domu další dva podkrovní byty. Před pěti lety tvořili nájemníky především starší občané, kteří bydleli v okrajových těžko dostupných částech obce. V současné době ale neustále v tomto bytovém domě přibývají mladí lidé.

Tab. 12. Bytový fond dle SBD v roce 2001

Byty úhrnem	237
--------------------	------------

v tom	byty obydlené		196
	z toho	v rodin. domech	177
		v bytových domech	19
	byty neobydlené v obydlených domech		1
	byty neobydlené v neobydlených domech		40
	z toho podle důvodu	obydlené přechodně	1
		slouží k rekreaci	21

Zdroj: [20]

8.5 Cestovní ruch v obci Zděchov

Obec Zděchov byla zařazena do turistické destinace Valašsko. Tuto oblast reprezentuje celkem pět územních celků - Mikroregionů (Rožnovsko, Valašskomeziříčsko - Kelečsko, Vsetínsko, Horní Vsacko, Hornolidečsko). Oblast Valašska se v rámci výše uvedených metodik dále dělí na oblasti s vysokým potenciálem cestovního ruchu zastoupené územími pověřeného úřadu města Rožnov pod Radhoštěm, Luhačovickým zálesím a právě oblastí Horního Vsacka, jehož členem je i obec Zděchov.

8.5.1 Životní prostředí

Obec patří do CHKO Beskydy s celým katastrem 1300 ha. Z toho důvodu jsou v územním plánu vyčleněny chráněné zóny a dále vyčleněno 5 jalovcových lokalit. Od roku 2004 patří celá obec do ptačí oblasti NATURA 2000 a Chráněné oblasti přirozené akumulace vod. Pro zachování obrazu venkova zpracoval Ústav ÚR Brno fotodokumentaci s popisem, vše pro zachování specifického rázu dřevěných staveb i odstranění závad u nových zděných staveb. Příloha uvádí, jakým způsobem opravit deformaci stavu. Jedná se o fasády domů, návrhy plotů, zahrádek, úpravu dvorů a jiné. Velkým přínosem pro kulturní krajinu je ukončení chemického hnojení trvalých travnatých porostů. Ve zděchovských potocích se už objevují ryby i raci.

Obr. 6. Jalovcové pasíanky

Zdroj: [21]

Místní kostel z roku 1778, včetně pískovcového kříže před ním, byl v roce 1998 vyhlášen Ministerstvem kultury ČR kulturní památkou. Stropy celé stavby jsou klenuté. V průčelí kostela jsou vestavěny a chráněny 2 sochy ze dřeva, které jsou rovněž vedeny jako kulturní památka. V roce 2009 se dohodla obec s církví o převedení kamenného kříže u kostela do majetku obce za účelem zajištění jeho restaurování. Zátíší okolí kostela dotvářejí 2 starobylé lípy, které jsou evidovány jako památné stromy. Vitalita těchto stromů je však na hraně únosnosti a proto je třeba provádět intenzivní dendrologickou kontrolu a údržbu stromů tak, aby se zabránilo neštěstí v podobě jejich náhlého pádu či odlomení mohutných větví. V okolí kostela je situován místní hřbitov, který je ve správě obce. V obci je několik dřevěných staveb, které jsou navrženy ministerstvu kultury, aby byly zachovány. Osada “U Hajdů” je od 1. 1. 2005 vyhlášena jako chráněná památková zóna. Jednou z priorit zastupitelstva obce v oblasti péče o krajinu je i údržba zeleně, zejména podél vodních toků, a dále pak snaha o rozšíření ekosystémů v obci prostřednictvím vybudování vodní plochy, která by rovněž sloužila jako zdroj vody pro zasněžování lyžařského vleku.

8.5.2 Cyklistická infrastruktura

Okolí obce nabízí nespočet značených cyklotras, pěších tras a v zimním období udržované běžkařské trasy. Obec je tak ideálním výchozím nástupním místem na Javornický hřeben nebo Hornolidečskou magistrálu.

Obr. 7. Cykloturistická mapa okolí Zděchova

Zdroj: [21]

9 SWOT ANALÝZA

Hlavním cílem SWOT analýzy je vytvořit most mezi analytickou a strategickou částí. Identifikace SWOT vznikla na základě situační analýzy a závěrů konzultačního procesu. Její výsledky jsou tedy podkladem pro formulaci rozvojové strategie obce. Principem SWOT je jednoduché a upřímné pojmenování předností a slabin obce, a posouzení příležitostí a rizik. Zdůrazněním silných stránek a odstraňováním slabých vzrůstá pravděpodobnost realizace příležitostí a omezení rizik.

9.1 Silné stránky

- nadprůměrná úroveň životního prostředí, obec součástí CHKO Beskydy,
- neexistence ekologických zátěží nebo významných problémů z oblasti ŽP,
- dobrá finanční situace obce a malá zadluženost obce,
- vedení obce a její schopnost získávat dotace – umožňuje realizace nákladnějších projektů,
- dobrá úroveň vybavenosti technickou infrastrukturou,
- příprava stavebních pozemků,
- bohatý kulturní život, udržování tradic díky činnosti spolků,
- doplnění sportovního areálu koupalištěm a víceúčelovým hřištěm,
- vesnická památková zóna Hajdovy Paseky, další kulturní památky v obci,
- ideální poloha obce jako nástupního místa pro výlety do okolí,
- katastr obce zařazen do oblasti s vysokým potenciálem cestovního ruchu.

9.2 Slabé stránky

- pokles počtu obyvatel z dlouhodobého hlediska,
- vysoká míra nezaměstnanosti v porovnání s celorepublikovým průměrem,
- malý rozvoj podnikatelských aktivit,
- nedostatečná nabídka pracovních příležitostí,
- nárůst neobydlených objektů,
- neexistence splaškové kanalizace a ČOV,
- špatné dopravní napojení obce i celého regionu,

- rozlehlost obce (několik údolí a odlehlých samot) a s tím související problémy v rámci zimní údržby místních komunikací,
- CHKO Beskydy omezující některé rozvojové projekty,
- nedostatečná infrastruktura pro rozvoj cestovního ruchu,
- neexistence kulturního domu.

9.3 Příležitosti

- nárůst počtu obyvatel, včetně zvýšení aktivního migračního salda,
- velký potenciál rozvoje cestovního ruchu,
- využití česko-slovenské spolupráce,
- snaha obce připravit pozemky k výstavbě nových rodinných domů,
- příprava obce na vybudování splaškové kanalizace,
- využívání finančních prostředků Evropské unie a národních zdrojů,
- oprava budovy šaten a vybudování turistické ubytovny v půdním prostoru,
- doplnění sportovního areálu o vodní plochu, autokemp a zasněžování lyžařského vleku,
- vybudování přístupových cyklotras na Javornický hřeben a Hornolidečskou magistrálu,
- zvýšení nabídky kvalitního ubytování v soukromí,
- rekonstrukce stávajícího objektu Koliby,
- rekonstrukce silnice II/469 Ústí – Velké Karlovice.

9.4 Hrozby

- pokračující pokles počtu obyvatel,
- uzavření školy a školky,
- zhoršování příjmové situace obce,
- současná ekonomická krize,
- pomalý rozvoj podnikatelské infrastruktury,
- rostoucí nezaměstnanost se všemi negativními důsledky,
- možnosti získávání dotací a jiných prostředků,
- odchod mladých lidí z obce,
- snížení schopnosti spolufinancování projektů z programů pomoci EU.

Po vyhodnocení SWOT analýzy byl stanoven směr rozvoje dané oblasti s cílem posílit silné stránky, využít příležitostí, zlepšit slabé stránky a eliminovat ohrožení. Jednoznačně se jedná o oblast s vysokým potenciálem kulturních a historických památek a relativně neporušenou přírodou. Oblast je vhodná pro rozvoj malého a středního podnikání zejména v oblasti služeb, turistického ruchu, zemědělství a tradiční řemeslné výroby. Pro zachování neporušené přírody je nezbytná její ochrana. Pro realizaci všech výše uvedených záměrů je žádoucí stabilizace obyvatel, dobudování technické infrastruktury a zviditelnění této oblasti.

10 STRATEGICKÁ VIZE OBCE ZDĚCHOV

Strategická vize je všeobecnou dohodou a souhrnným strategickým pohledem na další rozvoj obce, určujícím základní rámec a globální cíl jejího rozvoje. Obec Zděchov chce být prosperující obcí s hezkým prostředím, přitažlivou pro občany i širší okolí. Její rozvojové aktivity směřují k tomu, aby jí byl navrácen statut obce jako centra turistického ruchu regionálního významu z dob fungování Hotelu Klímeček. Chce být aktivní obcí vytvářející dobře fungující celek, dobře se prezentující navenek, s kvalitním a dostupným zabezpečením základních potřeb a služeb pro obyvatelstvo. Obcí s čistotou, pořádkem a estetickým vzhledem. Obcí, která podporuje společenský život, pospolitost místních obyvatel a udržování tradic, a z dlouhodobého hlediska dbá na svůj trvale udržitelný rozvoj. Časový horizont realizační fáze mnou navržené vize je dán třemi následujícími volebními obdobími, to je 12 let.

10.1 Strategické cíle

1. Dobudování technické infrastruktury a infrastruktury pro cestovní ruch
2. Zajištění kvalitní občanské vybavenosti, přiměřené nabídky služeb a dostatečných možností trávení volného času
3. Ochrana a rozvoj venkovské krajiny a urbánních hodnot obce
4. Ochrana životního prostředí
5. Posilování identity a soudržnosti obyvatel
6. Zajištění finančních prostředků na realizaci strategických záměrů obce

10.1.1 Dobudování technické infrastruktury a infrastruktury pro cestovní ruch

Likvidace odpadních vod v obci, dešťová kanalizace

- zpracování projektové dokumentace pro stavební povolení a realizaci stavby splaškové kanalizace a ČOV Zděchov,
- výstavba splaškové kanalizace a ČOV Zděchov,
- zajistit správnou likvidaci odpadních vod z domácností,

- v případě realizace splaškové kanalizace, zajistit systém čištění odpadních vod v okrajových částech obce,
- udržování stávající sítě dešťové kanalizace.

Motoristé, cyklisté i chodci v obci vítáni

- oprava povrchu stávajících a budování nových místních komunikací,
- oprava a rekonstrukce sítě lesních cest,
- vybudování sítě chodníků a oprava povrchu stávajících,
- zlepšení systému ochrany chodců,
- budování místních cyklotras, přístupových cest na síť regionálních cyklotras, včetně informačního systému a systému značení.

Vytvoření podmínek pro bydlení

- výkup vhodných pozemků pro výstavbu rodinných domů,
- vybudování inženýrských sítí v nových stavebních obvodech.

Vodní hospodářství

- budování vodních ploch v katastru obce,
- revitalizace vodních toků (regulace břehových porostů, zpevnění břehů),
- zadržování dešťových vod v krajině.

Infrastruktura pro cestovní ruch

- rekonstrukce objektu Koliby na zařízení, které bude poskytovat standardní ubytovací a stravovací služby,
- vytvoření nabídky ubytování v soukromí,
- turistická ubytovna v půdních prostorách šaten u fotbalového hřiště,
- solární ohřev vody v koupališti,
- vybudování zasněžování a osvětlení lyžařského vleku,
- naučná stezka, značení tras a propagace obce,
- vybudování zázemí pro autocamping.

10.1.2 Zajištění kvalitní občanské vybavenosti, přiměřené nabídky služeb a dostatečných možností trávení volného času

Zajištění podmínek pro mateřské a základní školství

- zlepšení energetické náročnosti budovy školy,
- napomáhat vedení školy ve snaze zajistit co nejvyšší kvalitu výuky a vytvořit vhodné podmínky pro vyžití dětí,
- vytvoření zázemí pro dětské tábory a školy v přírodě,
- zajistit podmínky pro realizaci volnočasových aktivit v obci (sportovní aktivity),
- napomáhat farnosti v realizaci projektu Fara Zděchov – společenské a zájmové centrum pro všechny.

Zlepšení stavebně - technického stavu obecních budov a majetku

- zlepšení energetické náročnosti budovy obecního úřadu,
- zahájit rekonstrukci budovy šaten,
- řešení havarijního stavu staré hasičské zbrojnice,
- zpracování studie využitelnosti pozemku po bývalém hotelu Klimek,
- zpracovat mostní prohlídky,
- oprava autobusových zastávek v obci,
- veřejné osvětlení a bezdrátový rozhlas.

Dopravní dostupnost

- posílení dopoledních autobusových spojů,
- spolupráce s Ředitelstvím silnic Zlínského kraje ohledně opravy silnice III. třídy.

Zajištění kvalitní a dostupné péče

- vytvářet podpůrné prostředí pro rozvoj malých a středních podniků za účelem poskytování pestřejší škály služeb a pro zvyšování jejich kvality.

10.1.3 Ochrana a rozvoj venkovské krajiny a urbánních hodnot obce

Péče o veřejnou zeleň

- dokončení projektu Revitalizace středu obce,
- zlepšovat stávající parkovou úpravu,
- zajistit odbornou péči o zeleň,
- chránit stávající zeleň před necitlivými zásahy.

Veřejná prostranství

- citlivě přistupovat při obnově veřejných prostranství,
- revitalizace hřbitova a okolí před kostelem,
- zlepšit kvalitu a kulturu využití veřejných prostranství,
- vypracovat architektonický a výtvarný návrh úprav veřejných prostranství.

Zachování charakteru obce a tradiční zástavby

- v zástavbě tradičních dřevěnic bránit pronikání cizorodých prvků,
- propagace Vesnické památkové zóny Hajdovy Paseky,
- podporovat mladé zemědělce a vytvářet jim vhodné podmínky (záměr obnovit chov ovcí, koz a krav, výroba ovčího a kozího sýru apod.),
- napomáhat majiteli Seidlovy hospody v zachování této dominanty obce,
- obecně respektovat původní charakter zástavby,
- podporovat aktivity směřující k uchování a rozvíjení tradic.

10.1.4 Ochrana životního prostředí

- spolupráce s CHKO Beskydy při udržování tradičního rázu krajiny a ochraně vzácných rostlin a živočichů,
- podporovat činnost zemědělského družstva Vsacko,
- působit na obyvatele a majitelé pozemků ve snaze zajistit krajinu v kulturním stavu,
- podporovat spolek včelařů a myslivců v jejich činnosti.

10.1.5 Posilování identity a soudržnosti obyvatel

- vytvořit vhodný prostor pro střetávání se obyvatel (kulturní dům),
- podporovat činnost místních spolků,
- vychovávat mladé lidi v oblasti obnovy venkova,
- naplňovat Místní program obnovy venkova,
- napomáhat v udržování a obnově místních tradic,
- rozvíjení přeshraniční spolupráce s obcí Lazy pod Makytou,
- finančně a personálně zabezpečit fungování kulturní komise.

10.1.6 Zajištění finančních prostředků na realizaci strategických záměrů obce

- optimální využívání obecního majetku, zejména v lesním hospodářství. Zajistit studii vzniku společnosti, která by podnikala v lesním hospodářství a udržovala veřejná prostranství v obci,
- přednostně využívat krajské, národní a evropské finanční zdroje,
- průběžně kontrolovat úroveň zadluženosti obce.

11 NÁVRHY REALIZACE STRATEGIE PROSTŘEDNICTVÍM DÍLČÍCH PROJEKTŮ

Strategický cíl 10.1.1 - Dobudování technické infrastruktury a infrastruktury pro cestovní ruch

Název projektu	Přípravenost Projektu	Předpokládané náklady v mil. Kč	Zdroje financování
----------------	-----------------------	---------------------------------	--------------------

Likvidace odpadních vod v obci, dešťová kanalizace

Splašková kanalizace a ČOV Zděchov	vydané územní rozhodnutí	70	OPŽP
Likvidace odpadních vod z obecního domu č. p. 174 a 175	záměr	-	Obecní rozpočet
Pravidelná údržba vyústí obecní kanalizace do vodoteče	udržovací práce	-	Obecní rozpočet
Dešťová kanalizace	udržovací práce	-	Obecní rozpočet

Motoristé, cyklisté i chodci v obci vítáni

Vybudování příjezdové komunikace k č. p. 20	studie	0,3	Obecní rozpočet
Oprava místní komunikace Hajdovy Paseky	sdělení k ohlášení stavby	1	Program rozvoje venkova
Oprava místních komunikací	udržovací práce	4	Zlínský kraj
Oprava lesní cesty Zděchov	sdělení k ohlášení stavby	3,4	Program rozvoje

– Butorky - III. etapa			venkova
Oprava a budování sítě lesních cest v obci Zděchov	udržovací práce	-	Program rozvoje venkova
Oprava povrchu stávajících chodníků	udržovací práce	4	Zlínský kraj
Vybudování nových chodníků	záměr	-	Státní fond dopravní infrastruktury
Zvýšení bezpečnosti chodců	záměr	-	Obecní rozpočet
Přístupové cyklotrasy na Javornický hřeben a Hornolidečskou magistrálu	udržovací práce	0,6	Obecní rozpočet
Vybudování informačního systému v obci	záměr	-	Program rozvoje venkova

Vytvoření podmínek pro bydlení

Výkup pozemků pro stavební místa	záměr	-	Obecní rozpočet
Stavební obvod Machalky – vybudování inženýrských sítí	studie	3	Obecní rozpočet, MMR

Vodní hospodářství

Vodní nádrž ve sportovním areálu	studie	1	OPŽP
Vybudování rybníku v Ra-	záměr	-	OPŽP

došově			
Revitalizace vodních toků	záměr	-	OPŽP
Zvýšení retenční schopnosti krajiny	záměr	-	OPŽP

Infrastruktura pro cestovní ruch

Solární ohřev vody v koupališti	studie	1	Zlínský kraj
Naučná stezka a značení místních tras	studie	0,6	OP Přeshraniční spolupráce SR - ČR
Turistická ubytovna v objektu šaten SOKOL Zdechov	studie	1,3	Program rozvoje venkova

Z výše uvedených záměrů je zřejmé, že nejvyšší prioritou vedení obce bude vybudování splaškové kanalizace a ČOV. Stávající stav v čištění odpadních vod je neudržitelný nejen z hlediska ochrany životního prostředí, ale především z hlediska dalšího rozvoje celé obce. Nutno však připomenout, že v případě realizace tohoto projektu bude další investiční aktivita obce na dalších 10 – 15 let silně utlumena z důvodu velké finanční náročnosti projektu. Další prioritní oblastí je vytvoření stavebních míst v obci – stavební obvod Machalky. Zde může obec jít vlastní cestou zasíťování uvedeného obvodu nebo nabídnout parcely developerské firmě. Třetí oblast, kterou bych rád okomentoval, je vybudování infrastruktury pro cestovní ruch. Ústřední roli hraje objekt Koliby, který však není v majetku obce. Výhodou však je skutečnost, že všechny okolní (i pozemek pod stavbou Koliby) patří obci a ta tak může vstupovat do jednání o dalším osudu budovy. Stejná situace je i ohledně lyžařského vleku.

Strategický cíl 10.1.2 - Zajištění kvalitní občanské vybavenosti, přiměřené nabídky služeb a dostatečných možností trávení volného času

Název projektu	Připravenost projektu	Předpokládané náklady v mil. Kč	Zdroje financování
----------------	-----------------------	---------------------------------	--------------------

Zajištění podmínek pro mateřské a základní školství

Zlepšení energetické náročnosti budovy školy	studie	3	OPŽP
Vytvoření sociálního zázemí v budově školy	studie	0,5	Obecní rozpočet
Nové vybavení školní zahrádky	studie	0,4	MMR

Zlepšit stavebně - technický stav obecních budov a majetku

Zlepšení energetické náročnosti obecní budovy	stavební povolení	1,2	OPŽP
Oprava budovy šaten	stavební povolení	1,5	Program rozvoje venkova
Bezdrátový rozhlas v obci	studie	0,8	ROP Střední Morava
Veřejné osvětlení v obci	udržovací práce	-	Obecní rozpočet
Oprava staré hasičské zbrojnice	záměr	-	Zlínský kraj
Mostní prohlídky	záměr	-	Obecní rozpočet
Oprava autobusových za-	záměr	-	Obecní rozpočet

stávek			
--------	--	--	--

Tento strategický cíl sleduje stavebně - technický stav obecních budov. Jedná se tak o běžnou opravu, avšak také o zlepšení energetické náročnosti budov. Vedení obce v úzké spolupráci s vedením školy by mělo sledovat záměr vybudování zázemí v objektu školy pro dětské tábory a školy v přírodě. Dlouhá tradice pořádání těchto akcí pro děti zanikla zbouráním hotelu Klímek, k jejímu obnovení vybízí krásná a čistá příroda a vybavenost obce – sportovní areál s koupalištěm.

Strategický cíl 10.1.3 - Ochrana a rozvoj venkovské krajiny a urbánních hodnot obce

Název projektu	Přípravenost projektu	Předpokládané náklady v mil. Kč	Zdroje financování
----------------	-----------------------	---------------------------------	--------------------

Péče o veřejnou zeleň

Sadové úpravy ve středu obce	projektová dokumentace	0,2	Program rozvoje venkova
Zpracování studie – veřejná zeleň v obci	záměr	-	Obecní rozpočet

Veřejná prostranství

Revitalizace hřbitova	studie	3	OPŽP
Zpracování studie – veřejná prostranství v obci	záměr	-	Obecní rozpočet
Údržba veřejných prostranství	-	-	Obecní rozpočet

Strategický cíl by měl napomoci uchovat tradiční ráz obce. Vedení obce může ovlivnit vzhled veřejných prostranství a veřejné zeleně. Avšak u staveb je tato pozice zcela opačná, majitelé objektů jsou povinni respektovat územní plán obce a stavební zákon, těžko však vyžadovat zachovávání hodnot tradiční zástavby. Vedení obce tak může pouze působit na tyto majitele a spolupracovat s nimi. Zaměřit by se měla především na objekt Seidlovy hospody, Vesnickou památkovou zónu Hajdovy Paseky a na majitele usedlostí v okrajových částech obce, neboť tyto objekty mají hodnotu a zachovalý ráz.

ZÁVĚR

Současné období je zcela klíčové v oblasti rozvoje obcí a měst v České republice. Bohužel v případě menších obcí narážíme na špatnou připravenost projektů z hlediska projektové dokumentace a nedostatečného personálního zázemí. Špatná úroveň projekční připravenosti úzce souvisí s úrovní vybavenosti obcí potřebnými strategickými dokumenty. Již za mého působení na okresním úřadě jsem velmi obtížně starosty obcí přesvědčoval o nutnosti existence alespoň základního strategického dokumentu, a to Místního programu obnovy venkova. Totiž již samotná existence a příprava takového dokumentu nutí vedení obcí přemýšlet nad dalším rozvojem obce a z toho vyplývajících sumáře možných projektů. Velmi vhodným spojením se ukázalo zpracování MPOV ve formě studie řešení problémových míst. Na úrovni menších obcí je dle mého názoru tato úroveň strategického vybavení dostatečná a poskytující dobrou základnu pro rozvoj obce a získávání finančních prostředků.

Neméně důležitou je také oblast personálního zázemí. Zejména malé obce trpí nedostatkem lidí, nejenom v oblasti dotačního systému, ale i v rámci běžné agendy. Již několik let sledujeme trend převádění nejrůznějších agend na obecní úřady. V malých obcích, kde vedle uvolněného starosty působí pouze ekonomka je pak obtížné věnovat se oblasti dotací a hledání vhodných finančních zdrojů. Je logické, že tak obce přibírají nové zaměstnance. Pozitivní na tom však je, že představitelé obcí budou mít více času a prostoru připravovat své záměry. Je zřejmé, že připravit kompletní žádost o dotaci v rámci strukturálních fondů nemůže zvládnout sám starosta obce. Je potřeba využít služeb zkušených projektových manažerů. Vedení obce by však mělo projekt pečlivě promyslet, připravit a zvážit. Někdy se totiž stává, že rychlé využití evropských peněz je na úkor kvality projektu.

Tak jak už název této diplomové práce napovídá, rozhodl jsem se své poznatky ohledně strategického plánování malých obcí prezentovat na příkladu obce Zděchov, kde v současné době zastávám post starosty. Mou nespornou výhodou při nástupu do funkce starosty obce bylo působení na Městském úřadě ve Vsetíně a před tím na okresním úřadě. Na obou úřadech jsem pracoval v oblasti strategického rozvoje. Své poznatky tak chci využít pro další rozvoj obce Zděchov.

Zásadním východiskem pro řízení a rozvoj obce je však stanovení určité vize, která by stanovila, kde by měla obec za určitý časový úsek být. Moje představa vychází z ne zcela dale-

ké historie. Chtěl bych obnovit charakter obce z dob, kdy zde fungoval hotel Klímek a Zděchov byl vyhlášenou turistickou destinací. V současné době je v našem regionu zcela dominantní z pohledu turistického ruchu obec Velké Karlovice. Takže naše obec by mohla pro tyto turisty směřující do oblasti Horního Vsacka, charakteristické vysokým potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu, tvořit určité zázemí.

Výsledkem socioekonomické analýzy bylo i pojmenování zásadních záměrů pro další rozvoj naší obce. Rád bych je blíže okomentoval. Na prvním místě je vybudování splaškové kanalizace a ČOV. Tato finančně velmi náročná stavba však staví před vedení obce velké dilema a strategické rozhodnutí. Na jedné straně vah je jednoznačný přínos pro další rozvoj obce a zachování kvality životního prostředí. Na straně druhé výrazné finanční zatížení obce.

Dalším výrazným limitujícím prvkem rozvoje obce je neexistence zařízení v obci, které by poskytovalo ubytovací a stravovací služby. Je tak velmi těžké zde zvát turisty a hosty, když pro ně není vytvořena potřebná kapacita. Vedení obce již několik let v úzké spolupráci s majitelem Koliby hledá vhodného investora, zatím však marně. Možná tomu pomůže dokončení rekonstrukce koupaliště a výstavba víceúčelového hřiště v těsné blízkosti Koliby ve sportovním areálu.

Život v obci však stojí na pevných základech občanského soužití a pospolitosti jejich obyvatel. S velkým povděkem musím konstatovat, že obec Zděchov žije bohatým kulturním životem a udržují se zde silné osobní vazby občanů a historické tradice. Pevně věřím, že tato práce bude mít pozitivní vliv na další rozvoj obce Zděchov a napomůže představitelům obce v získávání finančních prostředků pro své budoucí rozvojové aktivity.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] KAPR, J., ŠAFÁŘ, Z. *Sociologie nebo zdravý rozum?* Praha: Mladá fronta, 1969. 237 s.
- [2] PERGLER, P., a kolektiv. *Vybrané techniky sociologického výzkumu*. Praha: Svoboda, 1969. 767 s.
- [3] Kolektiv autorů. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 4. vyd. Plzeň: vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2004. 423s. ISBN 80-86473-80-5.
- [4] SCHNEIDEROVÁ, I., *Rozpočtová skladba v roce 2010.1. vyd. Nové Město n. Cidlinou: Acha obec účtuje s.r.o., 2010. 238 s. ISBN 978-80-254-5608-8.*
- [5] ŠKRABAL, I., a kolektiv. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*, Přerov: CpKP, 2006. 182 s. ISBN 80-86902-39-0.
- [6] Lukáš, Z. *Regionální a strukturální politika EU*. 1. vyd. Praha: Grafické závody Hronov 2000, 84 s. ISBN 80-238-5978-1.
- [7] *Dotační věstník. č.6* (červen 2006). Praha: ECONOMIA, 2006. Vychází měsíčně. ISSN 1801-4704.
- [8] WOKOUN, R. a kolektiv. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 3. vyd. Praha: IFEC 2001. 266 s. ISBN 80-86412-08-3.

Internetové zdroje

- [9] *Sociologický výzkum* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupný z WWW: <http://www.upol.cz/fileadmin/user_upload/FTKdokumety/Katedra_rekreologie/Sociologicky_vyzkum_def_1_.doc>.
- [10] JEŽEK, S., VACULÍK, M., WORTNER, V. *Základní pojmy z metodologie psychologie: Definice a vysvětlení* [online]. 2006 [cit. 2010-03-30]. Dostupný z WWW: <http://is.muni.cz/do/1499/el/estud/fss/ps06/psy112/Vaculik__M.__Jezek__S.__Wortner__V.__2006__-_Zakladni_pojmy_z_metodologie.pdf>.

- [11] *Výzkumné přístupy* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupný z WWW:
<http://www.eamos.cz/amos/ksb/externi/ksb_305/2.htm />.
- [12] *Stručně ke SWOT analýze, příklady* [online]. [cit. 2010-03-30].
Dostupný z WWW:
<[http://www.reganalyza.estranky.cz/clanky/cviceni/strucne-ke-swot-analyze_-prikлады/](http://www.reganalyza.estranky.cz/clanky/cviceni/strucne-ke-swot-analyze_-prikklady/)>.
- [13] *Definice regionální politiky* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupný z WWW:
<<http://www.portal.cz/scripts/detail.php?id=28719/>>.
- [14] *Rozpočtové určení daní - RUD* [online]. [cit. 2010-03-30].
Dostupný z WWW:
<<http://www.blog.aktualne.centrum.cz/blogy/petr-gazdik.php?itemid=8910/>>.
- [15] *Milníky na cestě k současné podobě regionální politiky ČR* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupný z WWW:
<<http://www.euroskop.cz/47671/119669/clanek/regionalni-politika-cr/milniky-na-cestech-k-soucasne-podobě-regionalni-politiky-cr/>>.
- [16] *Operační programy pro období 2007-2013* [online]. [cit. 2010-03-30].
Dostupný z WWW:
<osnoviny.cz/operacni-programy-pro-obdobi-2007-2013/>.
- [17] *NUTS versus krajská samospráva* [online]. [cit. 2010-03-30].
Dostupný z WWW:
<<http://www.euroskop.cz/47671/119670/clanek/regionalni-politika-cr/nuts-versus-krajska-samosprava/>>.
- [18] *Oblasti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky ČR* [online]. [cit. 2007-15-01]. Dostupný z WWW:
<[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oblasti_\(nuts_2\)_a_kraje_\(nuts_3\)_ceske_republiky/](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/oblasti_(nuts_2)_a_kraje_(nuts_3)_ceske_republiky/)>.
- [19] *Operační program Životní prostředí* [online]. [cit. 2010-03-30].
Dostupný z WWW:

<<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013/Tematicke-operacni-programy/OP-Zivotni-prostredi/>>.

- [20] *Statistická ročenka Zlínského kraje - 2009* [online]. [cit. 2010-03-30].

Dostupný z WWW:

<[http://www.czso.cz/xz/edicniplan.nsf/t/80003CB344/\\$File/721011091417.xls/](http://www.czso.cz/xz/edicniplan.nsf/t/80003CB344/$File/721011091417.xls/)>.

- [21] *Obec Zděchov* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupný z WWW:

<<http://www.zdechov.cz/>>.

- [22] *Úřad práce ve Vsetíně* [online]. [cit. 2010-03-30]. Dostupný z WWW:

<<http://portal.mpsv.cz/sz/local/vs-info.cz/>>.

Legislativa

- [23] Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000, Sbírka, Zákon o obcích (obecním zřízení).
- [24] Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000, Sbírka, Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
- [25] Zákon č. 183/2006 Sb. ze dne 14. března 2006, Sbírka, Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ES	Evropská společenství.
EU	Evropská unie.
IOP	Integrovaný operační program.
CHKO	Chráněná krajinná oblast.
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj.
MPOV	Místní program obnovy venkova.
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek.
OPŽP	Operační program Životní prostředí.
ROP	Regionální operační program.
SBD	Sčítání lidí, domů a bytů.
TKR	Televizní kabelový rozvod.
VÚSC	Vyšší územně správní celky.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Oblasti NUTS a kraje České republiky [18].....	37
Obr. 2. Pohled na Zděchov	49
Obr. 3. Staré obecní pečetidlo, které se používalo v osmdesátých letech 18. století	50
Obr. 4. Poloha obce Zděchov.....	51
Obr. 5. Sportovní areál v obci Zděchov.....	58
Obr. 6. Jalovcové pasínky	61
Obr. 7. Cykloturistická mapa okolí Zděchova.....	62

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Velikostní struktura sídel (údaje k 1. 1. 2010)	25
Tab. 2. Velikostní struktura sídel v okrese Vsetín (údaje k 1. 1. 2010)	44
Tab. 3. Vývoj počtu obyvatel v obci Zděchov	52
Tab. 4. Vzdělanostní struktura obyvatelstva v obci Zděchov dle SBD v roce 2001	53
Tab. 5. Srovnání vzdělanostní struktury obyvatelstva dle SBD v roce 2001	53
Tab. 6. Věková struktura obyvatel v obci Zděchov v letech 2005 – 2008	53
Tab. 7. Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity dle SBD v roce 2001	54
Tab. 8. Nezaměstnanost v obcích Horního Vsacka v letech 2007 – 2009	55
Tab. 9. Přehled podnikatelských subjektů	56
Tab. 10. Ekonomické subjekty podle vybraných právních forem v obci Zděchov k 31.12.2006	56
Tab. 11. Domovní fond dle SBD v roce 2001	60
Tab. 12. Bytový fond dle SBD v roce 2001	60

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1. Dotazníkové šetření.....43

SEZNAM PŘÍLOH

P I Projekty realizované v obci Zděchov v letech 2007 – 2009

**PŘÍLOHA P I: PROJEKTY REALIZOVANÉ V OBCI ZDĚCHOV
V LETECH 2007 – 2009**

Rok realizace	Název projektu	Dotiční titul	Celkové náklady v mil. Kč	Výše dotace v mil. Kč
2007	Modernizace obecního domu	Zlínský kraj, Podprogram na podporu obnov venkova	1,197	0,345
2007	Oprava mostů	MMR, obnova obecního majetku postiženého živelní nebo jinou pohromou	0,858	0,858
2007	Zpevnění břehů vodního toku podél sportovního areálu	MMR, obnova obecního majetku postiženého živelní nebo jinou pohromou	0,709	0,709
2008	Zpevnění břehu Mísenského potoka a oprava mostu	MMR, obnova obecního majetku postiženého živelní nebo jinou pohromou	0,602	0,350
2008	Oprava povrchu místní komunikace Ke Galetkům	MMR, obnova obecního majetku postiženého živelní nebo jinou pohromou	0,474	0,341
2008	Půdní vestavba 2 bytů a výměna střešní krytiny	MMR, Podpora výstavby podporovaných bytů v r. 2008	3,300	3,300
2009	Územní plán Zděchov - návrh	IOP, Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik	0,440	0,440

2009	Revitalizace centrální části obce Zděchov	ROP Střední Morava, Integrovaný rozvoj a obnova regionu, Rozvoj venkova	9,260	7,506
2009	Modernizace koupaliště se sportovním zázemím v obci Zděchov	ROP Střední Morava, Cestovní ruch, Integrovaný rozvoj cestovního ruchu	20,500	16,500